

ISSN 1427-5856

POZARZĄDOWIEC

PISMO ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

W numerze m.in.:
EFS NA WARMII I MAZURACH
BATALIA O WARMIEŃ I MAZURY
TYDZIEŃ Z EFS
WYWIAD Z EWĄ SPRAWKĄ

OD REDAKCJI

Oddajemy do Państwa rąk kolejny numer „Poza-rządowca”. Opisujemy w nim najważniejsze dla sek-tora obywatelskiego procesy, wydarzenia. Jeden z ważniejszych procesów dotyczący bezpośrednio sektora to planowanie funduszy strukturalnych – jesteście obecnie znowu w trakcie gorącego okresu konsultowania dokumentów programowych fundu-szy strukturalnych na lata 2007–2013. Znowu, gdyż konsultacje takie odbyły się już w zeszłym roku. Po zmianie władz zmieniła się również koncepcja wyko-rzystania tych środków. Przedstawiciele sektora po-zarządowego angażują się w opiniowanie powstałych dokumentów, odbywają się spotkania powiatowych rad organizacji pozarządowych poświęcone tej te-matyce. Dzięki tekstom „Batalia o Warmię i Mazury” czy „Konsultacje za nami...” macie Państwo okazję zapoznać się z już przygotowanymi stanowiskami i opiniami, a także przebiegiem dotychczasowych konsultacji.

Ponadto prezentujemy przykłady projektów do-finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecz-nego, realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim. Co prawda cały czas słyszy się o tym, jak to nie potrafimy wykorzystać funduszy unijnych; jest jednak coraz więcej podmiotów, i to również w naszym regionie, które skutecznie temu stwierdze-niu zaprzeczają. Warto je promować i brać z nich przykład.

Tych, którzy pójdą śladem „pionierów” lub już to zrobili, zainteresują na pewno praktyczne informa-cje nt. zarządzania projektami oraz prowadzenia ewa-luacji w projektach dofinansowanych z EFS.

Bartłomiej Głuszak

SPIS TREŚCI

EFS na Warmii i Mazurach <i>Bartłomiej Głuszak</i>	3
Gotowanie zespołowe w organizacji, czyli zarządzanie projektem <i>Ewa Sprawka</i>	6
Batalia o Warmię i Mazury <i>Arkadiusz Jachimowicz</i>	8
Tydzień w EFS	11
Konsultacje za nami... a więc konsultacje przed nami <i>Bartłomiej Głuszak</i>	12
Gala Fundacji Elbląg <i>Relacja Tomasza Franciuka</i>	15
Ewaluacja – zaproszenie do rozwoju <i>Andrzej Jurkian</i>	16
Pobudka przed wyborami samorządowymi <i>Kuba Wygnański</i>	17
Przełamując lody <i>Rozmowa z Ewą Sprawką</i>	18
Stowarzyszenie „Viva-Art” laureatem konkursu im. dr A. Gabrysiak”	20
Sprawozdanie z Konferencji Plenarnej Elbląskich Organizacji Pozarządowych 25 kwietnia 2006	21
Projekt standardu COP w Olsztynie	22

Elbląskie Stowarzyszenie
Wspierania Inicjatyw Pozarządowych

ESWIP

Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych zaprasza do udziału w szkoleniach i spotkaniach informacyjnych na temat wykorzystania środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Prowadzone jest również doradztwo w zakresie pisania projektów do EFS. Usługi są nieodpłatne, świadczone w ramach projektu: Centrum Rozwoju Lokalnego - Regionalny Ośrodek Szkoleniowy Europejskiego Funduszu Społecznego.

Więcej informacji pod nr tel. **055 642 18 85 lub 055 236 27 16**, e-mail: **roszefs@eswip.elblag.pl, www.wim.ngo.pl**

Projekt „Rozwój lokalnego partnerstwa na rzecz rynku pracy oraz wsparcie projektów finansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny” jest finansowany z Programu PHARE 2003 „Promocja zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich” oraz środków budżetowych. Jednostką kontraktującą dla projektu jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Stowarzyszenie jest członkiem

Sieci Wspierania Organizacji
Pozarządowych **SPLIT**
Sieci Wspierania Organizacji
Pozarządowych
Województwa Warmińsko-
Mazurskiego „**HEROLD**”

POZARZĄDOWIEC

PISMO INFORMACYJNE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Wydaje: Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych

Redagują: **Arkadiusz Jachimowicz** (redaktor naczelny), **Joanna Zondłowska** (red. prow.), **Bartłomiej Głuszak**

Współpracują: **Zbigniew Zawadzki, Elena Sokołowska**

Adres: 82-300 Elbląg, ul. Związku Jaszczurczego 17, tel. fax: 055 236 27 16, 235 33 88, e-mail: eswip@eswip.elblag.pl

Internetowa edycja pisma dostępna jest pod adresem <http://www.eswip.elblag.pl>

Opracowanie graficzne i skład komputerowy: **Marek Zwierzyński**, tel. 600 49 40 11, e-mail: mazoo@post.pl

Materiałów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzegamy sobie prawo skracania tekstów i zmiany tytułów.

Autorzy tekstów prezentują swoje własne opinie. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Projekt „W stronę przejrzystej współpracy” współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej

The project „Toward the Transparency of Cooperation” is co-financing by the European Commission

okładka: Moneta z serii „Historyczne miasta w Polsce” – Elbląg (obiekt: Brama Targowa).

Seria wydawana przez Narodowy Bank Polski

EFS NA WARMII I MAZURACH

Zbliża się koniec okresu wydatkowania funduszy unijnych, pierwszego, w którym uczestniczy Polska, czyli okresu 2000–2006. Jeszcze tylko kilka miesięcy można składać wnioski o dofinansowanie projektów. Dzięki unijnej zasadzie n+2 będziemy mogli je realizować jeszcze przez dwa lata, czyli do 2008 roku.

Bartłomiej Głuszak

Od wielu już miesięcy żyjemy w przekonaniu, iż nie jesteśmy solidnie przygotowani do korzystania ze środków Unii Europejskiej. Winą za to obarczamy skomplikowane procedury, niejasne zasady aplikowania, urzędników. W przekonaniu tym utwierdzają nas media, co rusz nagłaśniając kolejne przykłady „marnotrawienia” środków publicznych. Okazuje się jednak, iż sytuacja nie jest tak straszna. W Sektorowym Programie Operacyjnym Rozwój Zasobów Ludzkich, finansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego, znajdują się konkursy grantowe, gdzie limit środków jest bliski wykorzystania. Jest tak m.in. w przypadku działania 1.6a „Wspieranie równości szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy”, gdzie ilość złożonych projektów (jeśli chodzi o wnioskowane środki) jest równa ilości dostępnych środków; podobnie jest w działaniu 1.5a „Wspieranie osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym”.

Zdecydowanie zasługa poprawy wyników w tych konkursach należy do Departamentu Wdrażania EFS w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Pracujący tam zespół poczynił wszelkie starania, by ułatwić aplikowanie po środki. Organizowane są spotkania informacyjne, opublikowane zostały wzory dokumentów i szczegółowe instrukcje wypełniania wniosków; ciekawą inicjatywą jest też STEP – Skonsultuj Swój Ewentualny Projekt, w ramach której jeszcze przed złożeniem wniosku można uzyskać praktyczne rady i wskazówki. Co prawda liczba zaakceptowanych projektów nie świadczy jeszcze o tym, iż wszystkie one zostaną zrealizowane pomyślnie i środki te zostaną wykorzystane, nadal przecież suma faktycznie wykorzystanych środków jest niska. Mimo wszystko przynajmniej w przypadku tych konkursów należy być optymistycznym, a wyniki te uznać za jaskółkę zwiastującą dobre wiadomości.

Podobnie. Analizując sytuację w województwie warmińsko-mazurskim, należy stwierdzić, iż stan wdrażania projektów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego można uznać za nienajgorszy. Nienajgorszy, bo oczywiście mogłoby być o wiele lepiej, jednak

jak na początki stwierdzić należy, że zaczynamy się uczyć sięgania po te środki, a obawa przed trudnościami z tym związanymi powoli maleje. Co prawda wśród podmiotów wdrażających projekty najwięcej jest jednostek samorządowych, zwłaszcza zaś Powiatowych Urzędów Pracy, jednak należy przyznać, iż oprócz działań wpisujących się w statutową działalność (jak staże, dotacje na założenie działalności gospodarczej i in.) zdarzają się też ciekawe pomysły. Widać, iż zostały przemyślane i odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby społeczne. Jest tak m.in. w przypadku projektu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim, Urzędu Gminy w Działdowie czy też Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszycach.

Coraz częściej też po środki z funduszy unijnych, głównie Europejskiego Funduszu Społecznego, sięgają organizacje pozarządowe. Przecierają one trudne dla ngo's szlaki. Trudne, gdyż samorządom łatwiej znaleźć osoby do napisania projektów, zdobyć kredyt na poczet realizacji projektu i spełnić inne wymagania stawiane przez instytucje wdrażające.

Do tych, którzy pozyskali już środki i realizują projekty zaliczyć należy m.in. Elbląską Radę Konsultacyjną Osób Niepełnosprawnych – realizuje już dwa projekty, dofinansowane z działań 1.4 i 1.1 (czeka też na dofinansowanie kolejnych złożonych projektów, a jeden z już dofinansowanych realizuje w partnerstwie z samorządem, co też jest nadal dość rzadkie); Stowarzyszenie Pro Publico Bono ze Szczytna realizuje projekt dofinansowany z 1.5 SPO RZL, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – realizuje projekty również dofinansowany z działania 1.4 (i podobnie jak ERKON czeka na dofinansowanie kolejnego projektu). W gronie tym są również prawdziwe „olbrzymy” jeśli chodzi o zasoby, doświadczenie, kadre i in. Należy do nich między innymi Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego WMZDZ, który realizuje kilka projektów dofinansowanych z EFS, w tym m.in. ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.

Poniżej przykłady realizowanych już projektów:

SZANSA W LIDZBARKU

Jednym z fundamentalnych problemów społecznych Lidzbarka Warmińskiego jest wysokie bezrobocie oraz bezpośrednio związane z nim zjawisko wykluczenia społecznego i zawodowego. Niekorzystną cechą jest coraz bardziej wydłużający się okres pozostawania bez pracy, w mieście bez pracy powyżej 24 miesięcy pozostaje około 2760 mieszkańców.

Istnieje potrzeba zdolności do samodzielnego świadczenia pracy, zdobycia nowych kwalifikacji, umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności, pełnieniu ról społecznych w domu, pracy, poprawy kondycji psychicznej.

Osoby wykluczone społecznie mają trudności w znalezieniu swojego miejsca na rynku pracy, nie dotrzymują tempa współczesnej rzeczywistości, czują się i są zagubieni, nie potrafią korzystać z przysługujących im uprawnień, mają chroniczne problemy z zaspokajaniem podstawowych potrzeb egzystencjalnych. Odpowiedzią na tą sytuację jest projekt Reintegracji społecznej i zawodowej „Szansa”, realizowany od 1 października 2005 r. do 30 kwietnia 2007 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim. Projekt współfinansowany jest ze środków EFS w ramach Działania 1.5 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich. Projekt obejmuje swym zasięgiem działania profilaktyczne, osłonowe, aktywizujące, ma charakter długofalowy. Uwzględnia specyfikę miasta, jego potrzeby oraz wypracowane strategie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, bezrobocia i uzależnień. Jego celem jest reintegracja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną. Główne zadanie to uaktywnienie osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy oraz poprawa ich funkcjonowania w rodzinach i środowisku lokalnym. Ma także za zadanie zapobiegać negatywnym zjawiskom związanym z długotrwałym bezrobociem oraz prowadzenie edukacji społecznej. Podejmowane w projekcie działania skierowane są do osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie. Skierowane do nich działania to m.in. porady indywidualne i grupowe, treningi umiejętności społecznych, szkolenia kwalifikacji osobowościowych, szkolenia zawodowe z zajęciami praktycznymi (techniki wykończeniowe, profesjonalne sprzątanie), tworzenie grup samopomocowych, zajęcia wolontariackie. Zakładane rezultaty projektu to m.in. zdobycie kwalifikacji zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku pracy, pokonanie bierności zawodowej, uaktywnienie zawodowe, integracja ze środowiskiem lokalnym.

Projekt realizowany jest z koalicją na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Elbląskie Stowarzyszenie Organizatorów Pomocy Społecznej, Zakład Doskonalenia Zawodowego, Powiatowa Komenda Policji, Kuratorski Zespół Służby Sądowej, Straż Miejska, Rada Miejska, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Lidzbarskie Stowa-

rzyszenie Bezrobotnych „Warmia”) oraz partnerami (Powiatowy Urząd Pracy i Urząd Miasta Lidzbark Warmiński).

Do tej pory zorganizowano spotkanie organizacyjne, konferencję otwierającą projekt, prowadzono promocję (wystąpienia, plakaty, ulotki), w październiku 2005 r. zakończono rekrutację beneficjentów. Łącznie wyłoniono 30 osób (oraz trzy osoby rezerwowe, które uczęszczają na zajęcia jako wolni słuchacze).

Prowadzone były zajęcia z zakresu obsługi komputera i Internetu, a także było doradztwo zawodowe przez pracownika Powiatowego Urzędu Pracy, poradnictwo prawne i socjalne. Odbyły się także zajęcia terapeutyczne i warsztatowe. Beneficjenci wykonywali prace o charakterze wolontarystycznym na rzecz miasta (Urząd Miejski, Administracja Budynków Komunalnych). Podzielono też beneficjentów na dwie grupy, które odbyły szkolenia zawodowe z zakresu profesjonalnego sprzątania oraz robót budowlanych – technologie robót wykończeniowych. Po ukończeniu szkoleń, uczestnicy zostali skierowani m.in. do przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

„Zwiększenie potencjału zawodowego mieszkańców obszarów wiejskich”

Mieszkańcy powiatu bartoszyckiego zatrudnieni w rolnictwie otrzymali szansę na rozwój zawodowy, a co za tym idzie, uzyskanie pracy bądź jej zamianę na lepszą. Celem projektu pt. „Zwiększenie potencjału zawodowego mieszkańców obszarów wiejskich w Powiecie Bartoszyckim” jest stworzenie warunków uzyskania zatrudnienia poza rolnictwem, poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia w uzyskaniu zatrudnienia, 100-osobowej grupie beneficjentów ostatecznych.

Program skierowany jest do rolników i domowników z wyłączeniem emerytów i osób zarejestrowanych jako bezrobotne oraz innych osób zatrudnionych w rolnictwie, chcących podjąć zatrudnienie w sferze pozarolniczej, którzy podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Podstawowym rezultatem projektu ma być przygotowanie beneficjentów ostatecznych do podjęcia zatrudnienia poza rolnictwem. Zakłada się ukończenie szkoleń zawodowych przez min. 75 osób, potwierdzone odpowiednim zaświadczeniem bądź certyfikatem, uzyskanie zatrudnienia poza rolnictwem przez 25 osób.

Proponowane w ramach projektu kursy to:

- stolarz uniwersalny,
- pilarz-drwal,
- opiekunka osób starszych z jęz. angielskim,
- docieplanie i wykonywanie elewacji obiektów budowlanych,
- kucharz z jęz. angielskim,
- kierowca wózków jezdniowych z napędem spalinowym,
- transport drogowy taksówką.

W I kwartale 2006 r. grupa 20 beneficjentów ostatecznych zakończyła realizację kursu „Podstawy obsługi komputera, korzystania z Internetu i poczty elektronicznej”, ta sama grupa osób uczestniczyła w „Warsztatach integrująco-aktywizująco-doradczych”.

Obecnie realizowany jest kurs „Spawanie łukowe metodą otuloną” z uprawnieniami Polskiego Rejestru Statków, w którym uczestniczy 16 osób.

Projekt realizowany jest przez Powiatowy Urząd Pracy w Bartoszycach w okresie od 02 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2006 r. dofinansowany został przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego kwotą 644 604,06 PLN w ramach Priorytetu 2 – Wzmocnienie Rozwoju Zasobów Ludzkich w Regionach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.3.

PROGRAM EDUKACYJNY „OŚRODKI PRZEDSZKOLNE – SZANSA NA DOBRY START”

Europejski Fundusz Społeczny finansuje nie tylko działania na rzecz osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, takie jak szkolenia zawodowe, doradztwo i in. W jego obszarze zainteresowania są również działania pozornie niezwiązane z rynkiem pracy, jak chociażby działania skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym, pochodzących z obszarów wiejskich. Przykładem jest poniżej opisany projekt.

Gmina Lubawa została zakwalifikowana przez Fundację Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego w Warszawie do realizacji programu edukacyjnego „Ośrodki Przedszkolne – szansa na dobry start”, który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Ośrodki przedszkolne w ramach realizacji programu będą funkcjonować do końca 2007r. Celem projektu jest upowszechnianie alternatywnych form edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-5 lat we wsiach, w których nie ma przedszkoli. Każdy ośrodek działaniami opiekuńczo-wychowawczymi obejmuje 15 dzieci w ramach prowadzonych 12 godzin zajęć w tygodniu.

Fundacja zapewniła wyposażenie ośrodków, szkolenie i wynagrodzenie nauczycielek. Dodatkowym wsparciem dla nauczycielek są konsultacje psychologa oraz logopedy dojeżdżających do Ośrodków. Konsultacje specjalistów będą dostępne także dla rodziców.

Fundacja zwraca szczególną uwagę na udział rodziców w prowadzeniu zajęć z dziećmi. Do prawidłowego funkcjonowania Ośrodka niezbędna jest współpraca nauczycielek z rodzicami oraz wspólna praca z dziećmi.

Gmina zapewnia pomieszczenia, w których będą odbywały się zajęcia z dziećmi, pokrywa koszty ich eksploatacji, zabezpiecza podstawowe materiały do pracy z dziećmi.

Program ma charakter ogólnopolskiego pilotażu, w jego ramach w 6 województwach tzw. ściany wschodniej, tj. podlaskim, warmińsko-mazurskim, mazowieckim, lubelskim, podkarpackim i świętokrzyskim powstało 90 ośrodków przedszkolnych, w 36 gminach.

W województwie warmińsko-mazurskim tylko 5 gmin przystąpiło do realizacji programu. Z dniem 1 grudnia 2005r. w Gminie Lubawa otwarte zostały trzy Ośrodki Przedszkolne: w Kazanicach, Prątnicy i Grabowie – Wałdykach. Zajęcia w nich prowadzą: Monika Ertmańska, Wioletta Graszek oraz Iwona Dudek. Jednostką koordynującą program w Gminie Lubawa jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Koordynacją programu zajmuje się Karolina Ankiewicz.

Wszystkie Ośrodki Przedszkolne w Gminie Lubawa są już wyposażone w meble i sprzęt otrzymany od Fundacji. Wśród wyposażenia znajdują się między innymi książki, gry, zabawki, instrumenty muzyczne oraz inne pomoce dydaktyczne i edukacyjne.

Dzieci bardzo chętnie przychodzą do Ośrodków, z dużym zaangażowaniem biorą udział w realizowanych przedsięwzięciach. Według nauczycielek dzieci w Ośrodkach robią najczęściej to, co najbardziej lubią. Bawią się z innymi dziećmi, obserwują, naśladują, tworzą, malują, rysują, śpiewają i tańczą. Poza tym ciężko „pracują” – każde zespołowe wykonanie jakiegoś zadania to dla nich duży wysiłek. Mimo to chętnie uczą się nowych rzeczy i samodzielnie wymyślają kolejne zadania. Dzieci bardzo często same ustalają plan pracy oraz opracowują „projekty”. Do wycinania, malowania, klejenia, wykorzystują różnego rodzaju materiały. Są to nie tylko typowe materiały plastyczne, ale również kukurydza, ryż, pojemniki po jogurtach, makulatura, itp.

Zgodnie z założeniami Programu rodzice także uczestniczą w zajęciach poprzez pełnienie dyżurów, których harmonogram ustalają samodzielnie. Rodzice aktywnie włączyli się w tworzenie i funkcjonowanie Ośrodków. Zajmowali się umeblowaniem placówek, ich wystrojem, na bieżąco pomagają organizować zajęcia oraz imprezy integracyjne.

W kwietniu bieżącego roku odbędzie się rekrutacja dzieci do Ośrodków na nowy rok szkolny. Z opinii rodziców dzieci aktualnie uczestniczących do Ośrodków oraz innych mieszkańców gminy Lubawa wynika, że zainteresowanie będzie bardzo duże.

GOTOWANIE ZESPOŁOWE W ORGANIZACJI CZYLI ZARZĄDZANIE PROJEKTEM

Wizytówka organizacji

Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych działa jako unia stowarzyszeń pomocowych od 1994 roku. Główne działy organizacji to: poradnictwo specjalistyczne i prawne, pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, wydawanie miesięcznika „Razem z tobą”, prowadzenie Uniwersytetu III Wieku i Ośrodka Szkoleniowego Osób Niepełnosprawnych. Od 2004 r. organizacja założyła i prowadzi Zakład Aktywności Zawodowej.

Doświadczenie projektowe organizacji

Opracowaliśmy cztery projekty do Europejskiego Funduszu Społecznego; dwa do działania 1.4, jeden do działania 1.1. oraz jeden do działania 1.6. Realizujemy dwa z nich, pozostałe dwa czekają na ocenę. Projekty dają organizacji rozwój ludzki, techniczny, słowem organizacja wzrasta jako instytucja. Ceną za ten rozwój i przyspieszenie jest kosmiczne tempo zmian, nowych decyzji i nauka sprawnego ogarnięcia rzeczywistości.

Każdy projekt jest jednym z ogniw wypełniania misji stowarzyszenia. I realizując każdy z nich nie można jak straszeni mieszczanie w wierszu Tuwima: patrząc widzieć wszystko oddzielnie.

Jak opisaliśmy zarządzanie projektem we wniosku

Oto przykładowy opis zarządzania projektem zawarty w jednym z naszych wniosków.

Projekt zarządzany będzie przez zespół: kierownika, asystenta i księgową.

Kierownik (1/2 etatu) zarządzał będzie zasobami ludzkimi (styl prowadzący) będzie odpowiadał za monitoring oraz wspólnie z księgową będzie zarządzał finansami. Zespół realizacyjny to: asystent, 3 specjalistów obsługi klienta, księgową i jej asystent, specjalista ds. promocji, dziennikarz i prawnik.

Asystent (1/2 etatu) będzie odpowiedzialny za sprawozdawczość merytoryczną, monitoring pracy pracowników oraz za terminowe dokonywanie zakupów.

Specjaliści obsługi klienta (1/2 etatu) obsługiwać będą informacyjnie pracodawców, opracowywać merytorycznie materiały informacyjne, prowadzić bieżący rejestr udzielanych informacji oraz ich kwartalne zestawienia.

Specjalista ds. promocji (1/2 etatu) zajmie się przygotowaniem i przeprowadzeniem akcji promującej projekt na początku realizacji projektu oraz przygotowaniem materiałów i prezentacji obrazujących osiągnięcie zakładanych rezultatów projektu pod koniec realizacji projektu. Ponadto, będzie odpowiedzialny za zbudowanie i aktualizację strony internetowej poświęconej projektowi, będzie opracowywał i wykonywał prezentacje multimedialne, które będą wysyłane do pracodawców.

Dziennikarz dbał będzie o poprawny skład i terminowe pojawianie się w mediach artykułów o projekcie. współpracował będzie ze specjalistą ds. promocji.

Prawnik jego zadaniem będzie pomoc specjalistom ds. obsługi klienta i potencjalnym pracodawcom w interpretacji przepisów dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Księgową (1/4 etatu) – do jej obowiązków będzie należało prowadzenie księgowości projektu, sporządzanie rozliczeń, wniosków o płatność. Wspólnie z kierownikiem będzie zarządzać finansami.

Formy płatności odbywać się będą przez specjalne subkonto utworzone przez organizację.

Podział ról – zakresy obowiązków

Kiedy wystartujemy z działaniami w praktyce urealniamy się i weryfikują teoretyczne założenia, które z wielką wiarą opisaaliśmy we wniosku. I tu ważką sprawą jest wyrazisty podział ról w projekcie. Systematyzuje go przypisanie każdemu pracownikom maksymalnie szczegółowego i pojemnego zakresu obowiązków. Zakresy budują przestrzeń zadaniową i czasową, w której porusza się realizator. Porządkują rzeczywistość i powodują o niewchodzenie sobie w paradę Minimalizują stres spowodowany znalezieniem się w nowej rzeczywistości projektowej. Dobrze przemyślane i skonstruowane są jak scenariusze dla aktorów, według których wiadomo co gramy.

Ale to jak gramy czyli cała gama zachowań, relacji po prostu sposobu wykonania zadań zależy od kompetencji, motywacji i osobowości grającego. Dlatego, jak zawsze w życiu, ważne jest by właściwe osoby znalazły się na właściwym miejscu.

Wybór pracowników czyli właściwe osoby na właściwym miejscu

W jaki sposób wybierać? Posiłkujemy się najczęściej personelem organizacji, czy sprawdzonymi już współpracownikami. Ale nie wszyscy znani i lubiani mogą wejść w projekt

pochłonięci najzwyczajniej innymi obowiązkami. Ponieważ organizacja posiada doradcę zawodowego odbywa się rekrutacja. Poszukujemy osoby przez internet, zaprzyjaźnione organizacje i instytucje. Przeprowadzamy dwustopniowe rozmowy kwalifikacyjne: z doradcą zawodowym i przyszłym kierownikiem projektu. Ważne żeby przeprowadzić ją odpowiednio wcześniej to znaczy w momencie, gdy projekt jest oceniony pozytywnie, ale jest jeszcze 1–2 miesiące do podpisania umowy i realizacji. Dlaczego potrzebny jest czas? – Odpowiedź: na sprawdzenie pracownika i jego oswojenie z organizacją. Najlepiej zatrudnić osobę na umowę wolontariacką. Zysk jest obustronny, nawet jeśli okaże się, że pracownik nie ostanie się w organizacji (ale zyskał nowe doświadczenie zawodowe, a my wykonanych klika zadań). Może też okazać się, że posiada predyspozycje do innej roli w organizacji niż praca w tym określonym projekcie. Inny aspekt to umiejętności pracy każdej indywidualności w zespole, której nauczyć się jednak łatwiej niż zmienić cechy osobowości by dopasować je do spełniania roli. Bardzo sprawdzone są tandemy osób opracowujących projekt, które później dzielą się fundamentalnymi rolami: kierowania i wspomagania kierowaniem, czyli asystenta.

Tu ukłon w stronę mojej asystentki w projekcie p. Ani Trzuskolas, która jest aniołem stróżem wszelkich procedur, norm, terminów i sprawozdań w naszym projekcie.

Spotkania ewaluacyjne – strata czasu czy zysk?

We wniosku założyliśmy comiesięczne spotkania całego zespołu realizującego – 8 osób, co okazało się szczególnie dobrą decyzją. Generalnie – im częściej (w granicach rozsądku), tym lepiej. Spotkanie pozwala ogarnąć w całości i wnikać w szczegóły obecnego etapu realizacji zadań. Daje możliwość porozmawiania o barierach i przeszkodach oraz wypracowania sposobów ich pokonania. Metaforycznie rzecz biorąc projekt jest jak potrawa, danie, które gotuje kilka osób i, nawet jeśli przepis na danie jest jeden, to tak zwane czynniki zewnętrzne i wewnętrzne powodują, że trzeba dodać trochę więcej przypraw, podkreślić lub zwiększyć gaz. Posmakować i podyskutować nad efektami. Projekt jest żywym organizmem, bo tworzą go ludzie i jak każdy żywy organizm ewoluuje.

Każde spotkanie ma określony scenariusz, po wymianie informacji i kolejnym przydziale zadań, następuje burza mózgów. Nieraz można się pokłócić, a przez to lepiej poznać. I to dobrze. Bo z ograniczeń rodzą się i pączkują nowe małe jeszcze projekciki kompatybilne do projektu -matki. A wszystko to nie sztuka dla sztuki – ale po to by jak najwięcej korzyści osiągnął beneficjent – bo to on i założone pozytywne zmiany (czytaj: rezultaty są najważniejsze).

Spotkania ewaluacyjne służąc nam w zbadaniu stanu zdrowia i rozwoju naszego projektowego organizmu przekłada się na wymierne dobre skutki dla tych, którzy są odbiorcami naszych działań.

Zespół wspólny czyli wspólne podejmowanie decyzji

Można stosować styl kierowania projektem przywódczy z inklinacją do zachowań autokratycznych. Jest dyscyplina i porządek, hamuje się jednak inicjatywę pracowników i często osłabia motywację.

Przejęciem jest zupełna dezyntoltura, każdy robi co chce i umie, działa na swoim ściśle określonym terytorium – sam sobie sterem żeglarzem i okrętem

Jednak jeśli przyjęliśmy prostą tezę o żywym organizmie naszego projektu naturalną konsekwencją jest skazanie na siebie i symbioza czyli podejmowanie decyzji partnerskie w mniejszych lub większych zespołach. Nie można zresztą inaczej, gdyż zarówno i osoba zajmująca się koordynacją działań, jak i asystent kierujący sprawozdawczością merytoryczną jak i księgowa pilnująca finansów dopiero wspólnie są w stanie ogarnąć całość problematyki i podjąć właściwą decyzję.

Każdy kontakt z Instytucją Wdrażającą dobrze jeśli jest przedyskutowany w zespole zarządzającym projektem. Jest wtedy udroźniony przepływ informacji i gwarancja podejmowania właściwych decyzji.

Instytucja Wdrażająca – kontakty, telefony, e-maile...

Najlepiej jeśli podzielić się rolami także w kontaktach z tą instytucją. Kluczem jest zakres obowiązków członka zespołu zarządzającego i jego powiązanie z przedmiotową sprawą załatwianą w Instytucji wdrażającej. Kierownika dotyczą decyzje fundamentalne np. zmiany w realizacji czy budżecie czyli propozycje aneksów, zmiany trybu sprawozdawczości. Bieżące kontakty na poziomie merytorycznym prowadzi asystent w projekcie. Kontakty w sprawach finansów prowadzi księgowa. W Instytucji wdrażającej na różnych etapach realizacji prowadzą zmiennie różne osoby. Ważny jest więc podział ról w kontaktach, gdyż jest często dwuosobowy codzienny kontakt i wzajemnie uczymy się rozwiązywać problemy. Zmian osób w kontaktach dobrze jeśli poprzedzona jest oficjalnym pismem i przedstawieniem zmiennika.

Niespodziewana zmiana miejsc czyli wprowadzanie nowych osób do zarządzania

I tak bywa – życie zmiennym jest i trzeba czasem wprowadzić nowego członka do projektowej rodziny. Trzeba zrobić to publicznie, przedstawić osobę na spotkaniu zespołu realizującego. Dobra praktyką jest przejmowanie zadań jeszcze w trakcie obecności pracownika, którego czasowo lub na stałe zastępuje. Wchodzenie w rolę wymaga ćwiczeń, trzeba też zasymilować się w zespole. Dopiero to gwarantuje sukces w realizacji naszych założonych celów.

*Ewa Sprawka
Dyrektor biura ERKON*

BATALIA O WARMIĘ I MAZURY

W tytule użyto zapewne zbyt dużych słów, bo chodzi o zabiegi Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego o właściwe ulokowanie organizacji pozarządowych w Regionalnym Programie Operacyjnym „Warmia i Mazury” na lata 2007–2013, ale? ... Jeżeli chodzi o późniejsze możliwości organizacji pozarządowych oparte na funduszach tego programu, to kto wie?

Prześledźmy fragment tych zabiegów wyrażony w piśmie i odpowiedzi na nie.

Arkadiusz Jachimowicz

Elbląg, 21.04.2006

Szanowny Pan
Andrzej Ryński
Marszałek Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Szanowny Panie Marszałku

Przedstawiciele Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego: Arkadiusz Jachimowicz i Bartłomiej Głuszak brali udział w dniach 3–4 kwietnia br. w dwudniowym spotkaniu zespołu roboczego ds. opracowania Regionalnego Programu Operacyjnego „Warmia Mazury” 2007–2013.

Wnieśli szereg wniosków dotyczących roli i zadań organizacji pozarządowych w realizacji Programu, wnioski te zostały przyjęte większością głosów przez grupę roboczą.

Niestety wnioski te nie zostały uwzględnione w przekazanym do konsultacji projekcie Programu, dostępnym na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego.

Uważamy, że taka sytuacja jest niedopuszczalna, świadczy o wybiórczym i instrumentalnym traktowaniu wyników prac grupy, powołanej przez Pana.

Oceniamy tą sytuację jako niepartnerskie, lekceważące traktowanie organizacji pozarządowych.

W załączeniu po raz kolejny zgłaszam wnioski, które wcześniej zostały ustnie zgłoszone i przyjęte podczas posiedzenia grupy roboczej.

Łącząc wyrazy szacunku

Arkadiusz Jachimowicz
Przewodniczący Rady

Do wiadomości:

Członkowie Zarządu Województwa
Dyrektorzy Departamentów Urzędu Marszałkowskiego
Radni Sejmiku Samorządowego

**WNIOSKI RADY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
WOJEWÓZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
do projektu dokumentu pod nazwą
„Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007–2013”**

1. W punkcie 2.1.4 – **Sytuacja społeczna** brakuje syntetycznego opisu organizacji pozarządowych w województwie, należy dodać taki opis z uwagi na:
  - ilość organizacji w województwie (2200 wg REGON),
  - wzrastającej roli organizacji jako realizatora usług publicznych,
  - wzrastającej roli organizacji jako pracodawcy
  - beneficjenta funduszy strukturalnych
2. Punkt 2.2.2 **Rozwój zasobów ludzkich, zagadnienia społeczne – Analiza SWOT**
  - a. w *silnych stronach* dodać: *działalność organizacji pozarządowych*
  - b. w *słabych stronach* dodać: *niedoinwestowanie organizacji pozarządowych*
  - c. w *szansach* dodać: *rozwój usług społecznych świadczonych przez organizacje pozarządowe, rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie świadczenia usług publicznych*
  - d. w *zagrożeniach* dodać: *zmniejszenie środków pomocowych na rozwój zasobów ludzkich*
3. Punkt 5.1. **Informacje o osiach priorytetowych i ich celach.**
Oś priorytetowa 1: Podstawowa infrastruktura techniczna regionalna i lokalna.
W punkcie *Beneficjenci* należy dodać: *organizacje pozarządowe, ponieważ np. niektóre lotniska lokalne są w gestii Aeroklubów (stowarzyszeń), niektóre stowarzyszenia zajmują się wykorzystaniem nieużywanego torów kolejowych.*
4. Punkt 5.1. **Informacje o osiach priorytetowych i ich celach.**
Oś priorytetowa 2: Środowisko przyrodnicze.
W punkcie *Beneficjenci*, w ostatnim podpunkcie należy dokonać zmiany poprzez usunięcie słowa *fundacja*, w zamian dodania słowa *organizacja pozarządowa*.
Zmiana jest zasadna ponieważ przedmiotem działania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego mogą być zarówno fundacje jak i stowarzyszenia, czyli ogólnie organizacje pozarządowe.
5. Punkt 5.1. **Informacje o osiach priorytetowych i ich celach.**
Oś priorytetowa 3: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego.
W punkcie *Beneficjenci*, dodać *organizacje pozarządowe, które mogą podejmować zadania z tego zakresu.*
6. Punkt 5.1. **Informacje o osiach priorytetowych i ich celach.**
Oś priorytetowa 4: Przedsiębiorczość.
W punkcie *Beneficjenci*, dodać *organizacje pozarządowe, które bardzo często podejmują i będą podejmować zadania z tego zakresu.*
7. Punkt 5.1. **Informacje o osiach priorytetowych i ich celach.**
Oś priorytetowa 5: Turystyka.
W punkcie *Beneficjenci*, dodać *organizacje pozarządowe, które bardzo często podejmują i w coraz większym stopniu będą podejmować zadania z tego zakresu.*
8. Punkt 5.1. **Informacje o osiach priorytetowych i ich celach.**
Oś priorytetowa 7: Kultura.
W punkcie *Beneficjenci*, w podpunkcie drugim, usunąć istniejący zapis: *Stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje pozarządowe*), w zamian dodać *organizacje pozarządowe. Zarówno fundacje, jak i stowarzyszenia są organizacjami pozarządowymi.*
9. W osi priorytetowej 6: *Infrastruktura społeczna* brakuje zapisów odnośnie ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw ekonomii społecznej: *spółdzielni socjalnych, towarzystw wzajemnościowych, centrów integracji społecznej, organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą. Wzmocnienie istniejących oraz kreowanie nowych tego rodzaju podmiotów wniesie nową jakość w działalności pomocy społecznej poprzez odchodzenie od rozdawnictwa (środków finansowych, dóbr materialnych, usług itp.) osobom objętym pomocą społeczną, do zapewniania tym osobom pracy. Aby podmioty przedsiębiorczości społecznej mogły prowadzić taką działalność – zwłaszcza z osobami wykluczonymi – muszą otrzymać pomoc w postaci subsydiowanych miejsc pracy, dofinansowania przedsięwzięć biznesowych, dysponowania majątkiem i nieruchomościami itp. Stąd zapis o potrzebie i możliwości dofinansowywania przedsiębiorstw ekonomii społecznej w ramach programu jest uzasadniony i niezbędny.*

Olsztyn, dnia 24 kwietnia 2006 r.

**MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Andrzej Ryński**

PR.II.0220-I-12/06

Pan
Arkadiusz Jachimowicz
Przewodniczący
Rady Organizacji Pozarządowych
Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie wniosków do RPO polecam Pana uwadze kolejną wersję projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007–2013 znajdującą się na stronie internetowej województwa warmińsko-mazurskiego oraz bezpośredni kontakt z Departamentem Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Jednocześnie wyjaśniam, że projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007–2013 podlega konsultacjom. Wspomniana przez Pana Grupa Robocza ds RPO jest jedną z form konsultacji treści dokumentu. Równocześnie rozpoczęły się spotkania konsultacyjne. Z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi partnerami społeczno-gospodarczymi w województwie. Zbierane są i poddawane analizie uwagi, wynikające także z dyskusji na tychże spotkaniach.

Proces uwzględnienia uzasadnionych uwag nie odbywa się na bieżąco lecz co pewien czas. Wynika to z jednej strony z ograniczonych zasobów kadrowych tut. Urzędu Marszałkowskiego, które obsługują szereg spiętrzonych w tym roku zadań w związku z przygotowaniem Polski do nowego okresu budżetowego w Unii Europejskiej; z drugiej strony zaś z udostępnianiem kolejnych wersji projektu ROP na stronie internetowej. Uwagi, zebrane na warsztatach Grupy Roboczej oraz po trzech spotkaniach z jednostkami samorządu terytorialnego województwa warmińsko-mazurskiego po pierwszych negocjacjach z Komisją Europejską, zostały odzwierciedlone w pierwszej weryfikacji projektu RPO, przeprowadzonej 22 kwietnia br.

Zatem uważam, że Pana zarzuty są na tym etapie bezpodstawne a zarazem przedwczesne. Pragnę także podkreślić, że w ogólnym rozumieniu współpraca wymaga szacunku, partnerstwa i zrozumienia po obydwu stronach. Postawy roszczeniowe i ofensywne z pewnością nie należą do elementów dobrej współpracy, którą to zwykle deklarują organizacje pozarządowe.

Konkludując proponuję, by śmielej Państwo zasięgał informacji na interesujące organizacje pozarządowe tematy w Urzędzie Marszałkowskim w Olsztynie zanim sformułujecie zarzuty. Równocześnie pragnę poinformować, że w planie konsultacji projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007–2013, ogłoszonym w regionalnej prasie, przewidziane jest na dzień 18 maja br. spotkanie z organizacjami pozarządowymi celem dyskusji nad zawartością dokumentu.

Z poważaniem

Do wiadomości:

1. Członkowie Zarządu Województwa
2. Dyrektorzy Departamentów Urzędu Marszałkowskiego
3. Radni Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego

I na koniec pytanie: czy rzeczywiście reakcja strony pozarządowej była za ostra, czyli „roszczeniowa i ofensywna”? Niestety z naszych doświadczeń wynika, że w tym przypadku lepiej dmuchać na zimne. Dlaczego? Otóż mimo złożonych wcześniej wniosków i ustnych i pisemnych, tylko dzięki „rzutowi na taśmę”, czyli poproszeniu jednego z radnych Sejmiku Wojewódzkiego Zdzisława Jankowskiego, który ust-

nie na sesji zgłosił te same wnioski, udało się wprowadzić do Strategii rozwoju społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego, zapisy, które satysfakcjonująco lokowały organizacje pozarządowe w dokumencie. Nie chcemy powtarzać takich zabiegów, bo nie licują z powagą dokumentów. Stąd decyzja Rady o wystosowaniu pisma. Mamy nadzieję, że pomogą.

TEKST NA BELKĘ

TYDZIEŃ W EFS

W dniach od 3 do 7 kwietnia odbywał się w Elblągu oraz w Olsztynie „Tydzień z Europejskim Funduszem Społecznym” – wspólna akcja Regionalnych Ośrodków Szkoleniowych Europejskiego Funduszu Społecznego skupionych w ramach Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT. Organizatorem jej warmińsko-mazurskiej części było Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych.

Akcja miała na celu przybliżyć tematykę Europejskiego Funduszu Społecznego, zarówno poprzez doradztwo i animację, jak również prezentację praktycznych aspektów aplikacji i realizacji projektów finansowanych z tego funduszu. W ramach „Tygodnia z EFS” w naszym regionie odbyły się trzy spotkania informacyjne i doradcze. Można było skonsultować swoje projekty lub pomysły na projekt z animatorem ROSzEFS.

Dwa dni „Tygodnia” poświęcone były na dyżury doradców. W biurach ESWIP w Elblągu i Olsztynie Bartłomiej Głuszak oraz Anna Gojło pomagali w wypracowywaniu koncepcji projektowych, natomiast Maciej Bielawski i Monika Falej wyjaśniali zasady konstruowania wniosków, przedstawiali procedury formalne oraz zakres stosowania przepisów prawnych.

W następnych dniach odbyły się dwa spotkania informacyjne, kolejno w Elblągu i w Olsztynie. Tematami spo-

tkaań były: „Europejski Fundusz Społeczny w teorii i praktyce”, pisanie projektów do EFS oraz co zmieni się w EFS w latach 2007–2013, a także prezentacje wybranych projektów finansowanych przez EFS.

Gospodarzem ostatniego dnia „Tygodnia” była Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych. W trakcie spotkania osoby, które na co dzień zajmują się realizacją projektów, przedstawiały swoje doświadczenia z EFS. Prezentowano m.in. Regionalny Ośrodek Szkoleniowy Europejskiego Funduszu Społecznego oraz projekty ERKON „Przez Indywidualne Ścieżki Zawodowe – powrót osób niepełnosprawnych na rynek pracy” (EFS 1.4), „Pakt na rzecz elbląskich instytucji rynku pracy” (EFS 1.1), „Od aktywności do kreatywności” (EFS 1.4). Ponadto omówiono praktyczne aspekty konstruowania budżetu oraz wdrażania projektów.

WOLNE MIEJSCE

KONSULTACJE ZANAMI, A WIĘC... KONSULTACJE PRZED NAMI

Powoli kończy się możliwość pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych przewidzianych dla Polski w okresie 2004–2006. Co prawda projekty realizować można jeszcze do 2008 roku, ale składać je można jeszcze tylko przez kilka miesięcy. Nie jest to okazja do żalu, bo już od przyszłego roku dostępna ma być kolejna transza środków na lata 2007–2013; środki te będą wielokrotnie większe od obecnych.

Wiemy już, a raczej powiedzieć można – wiedzieliśmy, na co i w jaki sposób środki te zostaną przeznaczone. W 2005 roku odbył się proces konsultacji społecznych, w których uczestniczyli przedstawiciele różnych środowisk – samorządowych, naukowych, biznesowych, organizacji pozarządowych i wielu innych. W ich wyniku rząd przyjął wstępne wersje dokumentów programowych, jak Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 – 2013, kilkanaście programów operacyjnych (w tym społeczeństwo obywatelskie) itd. Rząd się jednak zmienił, zmieniły się więc i dokumenty. Mimo zapewnień obecnej ekipy o zachowaniu pewnej kontynuacji trudno się jej dopatrzyć po kształcie tych dokumentów. Zmieniło się praktycznie wszystko – od nazw (zamiast Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich SPO RZL mamy teraz Program Operacyjny Kapitał Ludzki PO KL, zamiast priorytetu – oś priorytetową itd.) po liczbę programów (z kilkunastu programów operacyjnych mamy teraz kilkanaście).

Konsultacje zaczęły się od nowa; by nie zaprzepaścić wysiłku włożonego we współtworzenie dokumentów programowych w poprzednim roku, i tym razem należy znaleźć siły i czas na wyrażenie swej opinii.

Obecnie zapoznać się można z Narodową Strategią Spójności, Regionalnym Programem Operacyjnym, Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki, Programem Infrastruktura i Środowisko, Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich, Programem Rozwój Polski Wschodniej.

W naszym województwie trwają dość wzmoczone prace dot. konsultacji ww. dokumentów, koordynowane

przez regionalnego łącznika ds. funduszy strukturalnych. Liderzy, ale też grupy organizacji (jak Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, jej grupy branżowe, powiatowe rady organizacji pozarządowych), przechodzą właśnie proces opiniowania, tworzą swoje stanowiska. Powiatowe Rady Organizacji Pozarządowych nadal mogą zorganizować spotkanie z łącznikiem, podobne planowane są już w Iławie czy Elblągu.

Poniżej prezentujemy stanowisko Federacji FOSa wobec projektu Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Trzeba przyznać, iż budzi on – delikatnie mówiąc – wiele wątpliwości. We wstępie autorzy zakładają, iż Program ten niwelować ma różnice w rozwoju regionów wschodnich naszego kraju. Niestety, z tekstu wynika, iż przyjęto koncepcję, według której realizowane mogą być tylko działania o bardzo dużej skali, skierowane na całe województwa bądź też miasta wojewódzkie. To z kolei na pewno doprowadzi do zwiększenia różnic wewnątrz tych regionów – pomiędzy ich centrami a całą resztą. Koncepcji tej bronić może postawienie tezy, iż mocne centra pociągnąć mogą za sobą rozwój całego regionu. Tezy tej jednak nigdzie nie widać, nie była ona też konsultowana z przedstawicielami samorządów, zwłaszcza na poziomie lokalnym (co wynika z głosów dochodzących z tychże samorządów). Co do samych organizacji pozarządowych w Programie, należy bezsprzecznie stwierdzić po jego lekturze, iż autorom ani raz przez myśl nie przeszło słowo „organizacja pozarządowa” czy też „udział obywatelski”.

chcesz zaistnieć?

WWW.WIM.NGO.PL

serwis organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego

**Stanowisko Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa
oraz Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego
w sprawie projektu
Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej**

Organizacje pozarządowe są jednym z głównych elementów społeczeństwa obywatelskiego. Bez społeczeństwa obywatelskiego natomiast nie można mówić o rozwoju społeczno-gospodarczym. Dlatego też przedstawiamy szereg uwag dotyczących projektu Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej.

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa zrzesza w sumie ponad 60 organizacji członkowskich i partnerskich. Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego składa się z przedstawicieli ponad 20 Rad Powiatowych Organizacji Pozarządowych oraz reprezentacji branżowych, które reprezentują każdorazowo co najmniej kilkanaście – kilkadziesiąt organizacji pozarządowych ze swojego terenu.

I. Sprawy horyzontalne

1. Podstawowym założeniem PO RPW jest wsparcie procesów rozwojowych, które doprowadzą do zlikwidowania różnic rozwojowych pięciu województw Polski wschodniej i przyczynią się do rozwoju społeczno-gospodarczego tego regionu. Założony w projekcie PO RPW podział i przeznaczenie środków nie przybliży pięciu ww. województw do osiągnięcia tego celu. Uważamy, iż działania finansowane z takich priorytetów Będą nieskuteczne. Przyczynią się do pogłębienia różnic wewnątrz województwa i mogą doprowadzić do zaostrzenia się podziału na „biednych” i „bogaty”. Nie widzimy też poparcia dla tezy, iż rozwinięte ośrodki „pociągną” za sobą rozwój reszty regionu. Jest to ładne stwierdzenie, nie ma natomiast jasno wyrażonego przełożenia go na praktykę – ani w dokumencie PO RPW, ani w innych dokumentach programowych, w tym w innych programach Operacyjnych, z którymi PO RPW ma być komplementarny.

Uważamy, iż PO RPW powinien zakładać oprócz dużych inwestycji i przedsięwzięć również mniejsze, ale istotne z punktu widzenia potrzeb regionu i umożliwiające rozwój właśnie całemu regionowi.

2. Zdecydowanie za mały nacisk położony został w tym programie na zachowanie równowagi rozwoju społecznego przy rozwoju gospodarczym. Można to tłumaczyć faktem finansowania Programu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, naszym zdaniem jest to tłumaczenie niewystarczające; sama struktura Programu wskazuje na możliwość dokonania zmian zapewniających większą partycypację i równowagę społeczną.

Dlatego uważamy, iż zapisy programu niezgodne są z co najmniej dwoma celami horyzontalnymi Unii Europejskiej – 1) równość szans oraz 2) zrównoważony rozwój; dotyczy to zwłaszcza ich wymiaru społecznego, czyli zachowania równowagi rozwoju społecznego oraz zasady partnerstwa.

Należy zadać sobie więc pytanie – kto będzie żył w tym cudownym regionie Polski Wschodniej po realizacji Programu? Uważamy, iż za mało wagi przywiązano w Programie do sprawy społeczności lokalnych regionu.

Należy tu zwłaszcza zwrócić uwagę na fakt, iż w analizie SWOT – w dziale Kapitał ludzki – po stronie zagrożeń i słabych stron autorzy Programu wskazali m.in. wzrost zagrożenia wykluczeniem społecznym, wysoki poziom bezrobocia (zwłaszcza na wsi i wśród ludzi młodych).

Co prawda Program zakłada komplementarność z innymi Programami Operacyjnymi (m.in. Regionalnymi Programami Operacyjnymi), nie wiemy jednak, jak ta komplementarność wygląda; na czym ma ona polegać? – do tej pory nie podano szczegółów obrazujących te założenia.

II. Miejsce organizacji pozarządowych w realizacji programu.

Organizacje wymienione są w trzech działaniach:
W priorytecie I Nowoczesna gospodarka:

Działanie 1.2 Infrastruktura Społeczeństwa Informatycznego

Znajdują się tu dwa typy projektów, których realizacji mogłyby podjąć się organizacje pozarządowe. Są to:

- rozwój Telecentrów (na bazie m.in. pracowni komputerowych prowadzonych przez szkoły, ale też przez inne placówki, jak biblioteki, organizacje pozarządowe)
- szkolenia osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, z zakresu posługiwania się internetem

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego jest co najmniej kilkanaście organizacji, które mogłyby podjąć się tych działań. Mają doświadczenie, mają zidentyfikowane potrzeby społeczne, znają środowiska lokalne. Niestety, już z zasady wykluczony został realny udział większości organizacji pozarządowych poprzez określenia minimalnej wartości projektu na poziomie 10 mln. euro

Nasza propozycja – wprowadzić zapisy umożliwiające realny udział organizacjom pozarządowym w realizacji tego działania (m.in. ograniczyć wartość projektu).

Działanie 1.4 **Promocja i współpraca**

Znajdują się tu typy projektów, których realizacji mogłyby podjąć się organizacje pozarządowe. Są to przede wszystkim:

- przygotowanie analiz, ekspertyz i publikacji dot. poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej
- przygotowanie analiz, ekspertyz i publikacji dot. Potencjału turystycznego i kulturowego Polski Wschodniej
- organizacja warsztatów, seminariów i konferencji (ogólnych i tematycznych) nt. rozwoju regionalnego Polski Wschodniej

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują również organizacje, które mogłyby podjąć się tych działań. Niestety, znowu już z zasady wykluczony został realny udział większości organizacji pozarządowych poprzez określenie minimalnej wartości projektu na poziomie 3 mln. euro

Nasza propozycja – wprowadzić zapisy umożliwiające realny udział organizacjom pozarządowym w realizacji tego działania.

Priorytet 2 – Miejskie Ośrodki Wzrostu

Działanie 2.2 – **Infrastruktura wspierająca funkcje metropolitarne**

Znajdują się tu typy projektów, których realizacji mogłyby podjąć się organizacje pozarządowe. Są to przede wszystkim: budowa, rozbudowa i wyposażenie obiektów sportowych, wystawienniczych, konferencyjnych, kongresowych.

W przypadku województwa warmińsko-mazurskiego w grę wchodzi tu tylko miasto Olsztyn.

Z zasady działanie to powinno być dostępne dla organizacji pozarządowych, lecz nie jest.

Nasza propozycja – wprowadzić zapisy dot. budowy, rozbudowy i wyposażenia obiektów służących kulturze, sportowi, pomocy społecznej oraz umożliwiające realny udział organizacjom pozarządowym w realizacji tego działania.

Z naszego rozeznania wynika, iż są organizacje zainteresowane tego typu działaniami i posiadające odpowiednie zasoby.

Priorytet 4 – Pomoc techniczna

Nie uwzględniono tu udziału ngo's, choć zakładany jest tu szereg działań promocyjnych, informacyjnych i szkoleniowych (punkty informacyjne, konferencje, publikacje itd.), które mogłyby znakomicie być realizowane przez organizacje pozarządowe. Powiela i kontynuuje to praktyki z wdrażania funduszy strukturalnych w okresie 2004 – 2006, gdzie organizacje uwzględnione były w znikomym zakresie, i to głównie na poziomie krajowym. Na poziomie regionalnym organizacji pozarządowych nie uwzględniono w realizacji działań promocyjnych, szkoleniowych w zakresie pomocy technicznej.

Nasza propozycja – uwzględnienie organizacji pozarządowych w działaniu 4.2 i 4.3 na liście beneficjentów

Bartłomiej Głuszak

KONKURS GRANTOWY

„PROMOCJA GMINNEJ ŚWIETLICY SOCJOTERAPEUTYCZNEJ”

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej ogłasza konkurs „Promocja gminnej świetlicy socjoterapeutycznej”. Najlepsze projekty trafią na listę „Gminna świetlica – dobre praktyki” i uzyskają dofinansowanie w kwocie 12 500 złotych. Termin składania wniosków upływa 30 czerwca 2006.

Konkurs Ministra Pracy i Polityki Społecznej ma na celu:

- * promocję idei Rządowego Programu „Świetlica, Praca i Staż – socjoterapia w środowisku wiejskim” wśród samorządów gmin, oraz wskazanie możliwości inicjowania gminnych programów aktywnej polityki społecznej, które łączą pomoc dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z ewentualnością tworzenia miejsc pracy lub stażu dla rozwiązywania lokalnych problemów zatrudnieniowych,
- * wypromowanie dobrych wzorów organizacyjnych oraz współpracy partnerskiej między różnymi instytucjami administracji samorządowej i podmiotami III sektora, działającymi w obszarze szeroko pojętej pomocy i integracji społecznej.

Cel główny konkursu to wybór najlepszej gminnej świetlicy socjoterapeutycznej w województwie, oferującej zajęcia programowe mogące być wzorcem dla innych organizatorów oraz będącej miejscem pracy lub stażu dla bezrobotnych absolwentów szkół wyższych o kierunkach: pedagogika, psychologia, socjologia, lub resocjalizacja.

Wnioski należy przesyłać na adres:

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Pomocy i Integracji Społecznej,
Wydział Aktywnych Form Pomocy,
00-513 Warszawa, ul. Nowogrodzka 1/3/5

GALA FUNDACJI ELBLĄG

Jan Puchalski, właściciel firmy „Pujan”, został laureatem konkursu o tytuł Filantropa Roku. Wręczenie statuetki odbyło się w Teatrze Dramatycznym w Elblągu, podczas szóstej Gali Fundacji Elbląg. Gościem honorowym imprezy był, jak zawsze, Ryszard Rynkowski.

Jan Puchalski Dobroczyńcą Roku został już po raz drugi z rzędu. Zwycięzca otrzymał statuetkę Ferdynanda nawiązującą do postaci XIX-wiecznego elbląskiego przemysłowca i filantropa Ferdinanda Schichaua. Wyboru zwycięzcy dokonuje Kapituła złożona z dotychczasowych laureatów konkursu, przedstawiciela prezydenta miasta oraz przedstawiciela Rady Elbląskich Organizacji Pozarządowych. Tytuł „Filantropa Roku” może otrzymać przedsiębiorca, osoba fizyczna, firma prywatna lub państwowa z terenu miasta i powiatu., która w danym roku w sposób szczególnie zasłużyła się we wspieraniu działań pozarządowych.

Wieczór uświetnili swoimi występami dwaj elblążanie – młody muzyk Piotr Olejnik oraz gwiaz-

da wieczoru i honorowy gość Gali, Ryszard Rynkowski.

Dyrektor Teatru Dramatycznego w Elblągu, Mirosław Siedler, prezentując młodego elbląskiego muzyka, Piotra Olejnika, posłużył się cytatem ze znanego powiedzenia „Cudze chwalicie, swego nie znacie”. Przypomniał jednocześnie, że gdy kiedyś na jednej z imprez w Warszawie prezentował – wówczas jeszcze nikomu nieznaną – zespół Brathanki, przepowiedział im duży sukces komercyjny. Wyraził nadzieję, iż z elbląskim artystą będzie podobnie. Piotr Olejnik zaprezentował 4 utwory ze swojego repertuaru.

Ryszard Rynkowski poprzedził swój występ licytacją przedmiotów, z których dochód zasilł konto Fundacji Elbląg. „Kryształowe Serce” wylicytował kwotą 3550 zł Bogdan Raszczyk. Właściciel piekarni Raszczyk „Sercem” będzie się „opie-

kował” przez rok. Po licytacji Rynkowski zaprezentował swoje cztery piosenki, w tym m.in. premierową z nowej płyty, która na rynku ukaże się pod koniec roku.

Tomasz Franciuk

EWALUACJA – ZAPROSZENIE DO ROZWOJU

„Dziś ewaluje się wszystko” – ten cytat przytoczony przez jednego z wykładowców na pierwszym zjeździe Studium Ewaluacji, wraca w moich myślach co jakiś czas, gdy próbuję podsumować moją sukcesywnie poszerzaną wiedzę i umiejętności z zakresu ewaluacji oraz nakreślić szanse jej praktycznego wykorzystania.

Wcześniej nie uświadamiałem sobie szerokości pojęcia „ewaluacja” i jego zakresu – jakie różne dziedziny życia może obejmować („Państwo ewaluujące się”). Nie sądziłem np. że od 7 lat wykonuję ewaluację **ex-ante** weryfikując wnioski o dofinansowanie projektów ze środków PFRON, czy raczej nie nazywałem tego w ten sposób.

Moje pierwsze zetknięcie z pojęciem ewaluacja to polowa lat dziewięćdziesiątych. Pracowałem i działałem wtedy w organizacjach pozarządowych osób niepełnosprawnych. Interesowały mnie płynące z Europy i świata teorie i praktyczne informacje na temat doskonalenia pracy organizacji, standardy zarządzania i standardy etyczne. Na szkoleniach oraz w poradnikach (przeważnie były to tłumaczenia broszur czy książek zagranicznych) pojęcie ewaluacja pojawiało się głównie w kontekście przyglądania się działaniom własnej organizacji, aby wyłapać błędy, zagrożenia, poprawić skuteczność pracy zarządu, rozwijać działalność, lepiej realizować poszczególne działania, cele organizacji. Niewiele z tych teorii udało mi się wdrożyć w życie stowarzyszeń. Ale przypominam sobie teraz, że często robiliśmy dość uporządkowany „przeгляд sytuacji” poszczególnych działań, coś na kształt analizy SWOT.

Równoległe docierało do mnie, że wymogiem czasu staje się ewaluacja konkretnych projektów, głównie tych finansowanych ze środków zagranicznych (np. PHARE, Fundacja Batorego). W praktyce ograniczało się to do jakiegoś elementu ewaluacji **ex-post**, przeważnie chodziło o udzielanie odpowiedzi na pytania przekazanej nam ankiety, wkrótce po zakończeniu realizacji projektu (badanie produktu, rezultatu). Pamiętam, że trochę buntowaliśmy się przeciw tej dodatkowej „biurokracji”, bo przecież przesłaliśmy już wcześniej kilka raportów, rozliczeń czy obszernych sprawozdań merytorycznych, gdzie wszystkie mogące interesować sponsora szczegóły dotyczące projektu – naszym zdaniem – się znajdowały.

Rok 2004, kolejny rok mojej pracy w Oddziale PFRON, to formalne wprowadzenie obowiązku ewaluacji projektów do procedur kilku programów pod hasłem „dostosowa-

wania programów PFRON do standardów obowiązujących w programach Unii Europejskiej”. Organizacje i pracownicy Funduszu, weryfikujący ich wnioski, zostali rzućeni na głęboką wodę. Projektodawcy mieli sami zaproponować wskaźniki bazowe wkładu, produktu i rezultatu, a Oddział je zaakceptować lub nie. Nikt nie był do tego w pełni przygotowany, również autorzy procedur. Większość pytań i wątpliwości pozostawało bez wyjaśnienia. Poszukiwania w internecie, kserowanie fragmentów nielicznych wydawnictw, długie dyskusje w gronie pracowników Oddziału i z wnioskodawcami, doprowadziły w drodze negocjacji do ustalania dosyć sensownych wskaźników dla poszczególnych projektów. Było to dla mnie ciekawe doświadczenie, inspirujące do dalszego poszukiwania informacji na temat ewaluacji.

W tym samym okresie PFRON został instytucją wdrażającą działanie 1.4 SPO RZL. Na kilku szkoleniach oraz w dokumentach programowych pojawiły się kolejne przykłady i szczegóły dotyczące ewaluacji projektów finansowanych z EFS. Następna porcja teorii wzmacniała zainteresowanie tą dziedziną.

Studiowanie ewaluacji na Uniwersytecie Warszawskim, współdziałanie w kilku projektach ewaluacyjnych i pierwsze samodzielne dokonania w tym zakresie uświadomiły mi skalę i złożoność działań ewaluacyjnych (oraz czym ewaluacja nie jest). Sensowność tych działań, a także szerokie perspektywy rozwoju tej nowej dziedziny, pobudziło mnie do własnych poszukiwań (lektury, dokumenty, raporty, ludzie zajmujący się zawodowo ewaluacją).

Studium Ewaluacji miało za zadanie przygotować słuchaczy do ewaluacji projektów unijnych, jednak część zajęć ukazywało temat ewaluacji w szerszej perspektywie (ewaluacja programów operacyjnych, polityk, doświadczenia amerykańskie). Wiem już, że nie jest łatwo dobrze zaplanować i przeprowadzić ewaluację danego projektu, że potrzebna jest interdyscyplinarna wiedza i umiejętności, że w większości przypadków nie da się zrobić wszystkiego samemu, bez wsparcia ekspertów.

Podczas I Konferencji Ewaluacyjnej we wrześniu 2005 r. w Warszawie, jeden z prelegentów przypomniał zaskakującą kiedyś definicję ewaluacji: ewaluacja to zaproszenie do rozwoju. Ewaluacja traktowana tylko jako obowiązek wobec sponsora, widziana przez pryzmat przepisów, nigdy nie przyniesie właściwych korzyści organizacji realizującej projekt. Natomiast potraktowanie ewaluacji

jako zaproszenia do rozwoju przez wszystkich zainteresowanych może dać rezultaty adekwatne do poniesionego wysiłku i kosztów, pokazać, stworzyć szanse rozwoju organizacji i doskonalenia prowadzonych działań.

A co mówią przepisy, definicje?

Styczniowa aktualizacja „Poradnika dla Beneficjentów” Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich wprowadza już podrozdział dotyczący ewaluacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Tutaj ewaluacja definiowana jest jako: ocena efektywności, skuteczności, oddziaływania, trwałości i zgodności projektu w kontekście założonych celów. Tej kompleksowej oceny dokonuje się najczęściej według kilku kryteriów:

- 1) adekwatność, to stopień, w jakim przedsięwzięcie może zostać uznane za zgodne z polityką donatora oraz rzeczywistymi potrzebami beneficjentów ostatecznych;
- 2) skuteczność, stopień, w jakim przedsięwzięcie osiągnęło cele szczegółowe;
- 3) efektywność (wydajność) dotyczy relacji pomiędzy kosztami i produktami przedsięwzięcia i pokazuje, czy były one właściwe w kontekście zastosowanych środków (zasobów);
- 4) oddziaływanie, to wszystkie konsekwencje wdrożenia przedsięwzięcia, krótko- i długoterminowe, bezpośrednie i pośrednie, pozytywne i negatywne, przewidziane i nieprzewidziane. Jest to kryterium osiągnięcia celów ogólnych;
- 5) trwałość, to stopień, w jakim efekty przedsięwzięcia są podtrzymane (lub będą prawdopodobnie podtrzymane w przyszłości) po jego zakończeniu.

Ewaluacja projektu może być prowadzona w konkretnych momentach czasowych, np. w połowie realizacji projektu, po zakończeniu projektu (ex-post) lub przez cały czas realizacji projektu (on-going). Głównym celem prowadzenia ewaluacji projektów jest badanie ich jakości, a w konsekwencji możliwość doskonalenia projektów poprzez do-

starczanie informacji służących podnoszeniu ich skuteczności i efektywności. Ewaluacja pozwala na zidentyfikowanie słabych i mocnych stron przedsięwzięcia, może sygnalizować pojawiające się problemy, jest narzędziem pomagającym w określeniu stopnia zgodności realizacji przedsięwzięcia z przyjętymi założeniami.

Ewaluacja projektu finansowanego ze środków EFS może być prowadzona w dwojaki sposób: przez niezależnego wykonawcę (istnieje możliwość zaplanowania w budżecie projektu środków na wynajęcie ewaluatorów), mamy wtedy do czynienia z ewaluacją zewnętrzną projektu lub przez osoby bezpośrednio zaangażowane w realizację projektu, wówczas mówimy o autoewaluacji projektu. Oba te pojęcia nie wykluczają się wzajemnie i mogą być stosowane w odniesieniu do tego samego projektu.

Autoewaluacja, podobnie jak ewaluacja zewnętrzna, prowadzona może być za pomocą jednego lub kilku narzędzi znanych z metodologii badań społecznych. Ich dobór zależy od zakresu badania, typu analizowanego projektu i rodzaju beneficjentów ostatecznych, do których skierowany jest projekt. Najpopularniejszymi metodami są: analiza dokumentów projektu, wywiady, badania sondażowe (ankieta i wywiad kwestionariuszowy), obserwacja, studia przypadków, wykorzystanie danych z systemu monitoringu.

Czy ewaluacja jest profesją?

Wydaje mi się że tak, poza formalnym zapisem w klasyfikacji zawodów. Ostatecznie do prawdziwości tego stwierdzenia przekonują mnie rozmowy z ludźmi, których można nazwać zawodowymi ewaluatorami, a oni temu nie zaprzeczają. Ich doświadczenie, kwalifikacje oraz wyodrębniony, stały zestaw wykonywanych czynności, długoletnia praca w tej dziedzinie, ciągłość wykonywanych zadań i uczynienie z tego zajęcia głównego źródła utrzymania świadczą, że wykonują oni konkretny zawód.

Andrzej Jurkian

POBUDKA PRZED WYBORAMI SAMORZĄDOWYMI

Zwracam się do Państwa z gorącą prośbą o włączenie się w działania związane ze zbliżającymi się wyborami samorządowymi. Można to zrobić na wiele sposobów, a jednym z nich jest udział w ogólnopolskiej akcji Masz głos, masz wybór, której animatorem jest Stowarzyszenie Szkoła Liderów i Fundacja im. Stefana Batorego.

Nie chodzi o namawianie Państwa do startowania w wyborach samorządowych. Ważne jest, aby lokalne organizacje pozarządowe pomogły społecznościom, w któ-

rych działają, w dokonaniu roztropnego wyboru w dniu głosowania. Innymi słowy, aby wyborcy oddając głos, nie byli zdani wyłącznie na klucz partyjny, ale mogli podjąć decyzję na podstawie informacji uzyskanych od kandydatów podczas debat dotyczących lokalnych problemów i propozycji ich rozwiązania.

Mój apel nie jest próbą „wmieszania” organizacji pozarządowych w partyjną politykę. Wręcz przeciwnie: przywołaniem organizacji pozarządowych na ratunek po to, aby

partyjna polityka nie zdominowała bez reszty wyborów na poziomie lokalnym. Czas docenić politykę budowaną w oparciu o analizę miejscowych potrzeb oraz polityków zakorzenionych w lokalnej wspólnotie i przed nią odpowiedzialnych. Jest to zgodne z interesem mieszkańców, ale także samych organizacji pozarządowych. Stwarza bowiem szansę na zaprezentowanie się w lokalnym środowisku. Daje możliwość zastanowienia się nad problemami i możliwościami, jakie stoją przed mieszkańcami. Trzeba mieć nadzieję, że nasze działania pozwolą kandydatom na lepsze przygotowanie programów wyborczych, zaś same organizacje nie będą już redukowane do roli „wykonawców” planów i pomysłów samorządu, w których tworzeniu nie miały szansy uczestniczyć. Warto wykorzystać wybory samorządowe i większe zainteresowanie kandydatów opiniami ze strony wyborców, do sformułowania właściwych pytań i wspólnego poszukiwania odpowiedzi.

Czy jednak potrafimy wyjść poza własne środowisko? Czy będziemy umieli stworzyć przestrzeń społecznego zaangażowania dla innych? Moim zdaniem, sektor pozarządowy ciągle pozostaje „śpiącą drużyną”. Oglądamy się na siebie – nieskorzy do wykroczenia poza bieżące działania, poza troskę o sprawy dla nas najważniejsze, bo własne.

Często opatrzenie rozumiejąc przykazanie apolityczności, usprawiedliwiamy swój brak zainteresowania spr-

wami szerszej społeczności. Często – nazwijmy rzecz po imieniu – obawiamy się reakcji lokalnej administracji. Skutkiem takiego myślenia nie jest ochrona, ale, paradoksalnie, osłabienie skuteczności naszych działań. Pilnując „swoich spraw” stajemy się, zarówno dla opinii publicznej, jak i administracji sektorem pozbawionym znaczenia i charakteru.

Powinniśmy jako środowisko przeciwdziałać tej tendencji i pokazać, że szczególnie na poziomie lokalnym aktywność obywatelska ma istotne znaczenie. Udowodnić, że środowiska obywatelskie, choć w znakomitej większości same nie aspirują do władzy, są w stanie wpływać na wybór władz i na sposób wywiązywania się przez nie z powierzonych zadań. W ramach demokratycznych procedur – formułując pytania, proponując rozwiązania, współuczestnicząc w pracy dla społeczności lokalnych, wreszcie zachęcając lokalne społeczności do aktywnego zainteresowania sprawami wspólnoty i zaangażowania się w nie. Możemy tego dokonać uczestnicząc w akcji Masz głos, masz wybór.

Raz jeszcze namawiam. Potraktujmy sprawę wyborów samorządowych serio. Potraktujemy serio samych siebie.

Kuba Wygnański

ROZMAWIAMY

PRZEŁAMUJĄC LODY

W Polsce jest niespójne prawo, mało pragmatyzmu, a przede wszystkim brak wsparcia i zrozumienia dla innowacyjności – będę to powtarzać z uporem i konsekwentnie.

A innowacyjność gwarantuje rozwój.

Z Ewą Sprawką – laureatką konkursu LODOŁAMACZE 2006 etapu regionalnego za „wybitne dokonania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych” rozmawia Joanna Żondłowska.

– Co dla Pani znaczy tytuł „Lodołamacza”? Była Pani zaskoczona werdyktem?

Lodołamacz to zgodnie ze źródłosłowem – ten, który łamie lody. Jeden z bardziej adekwatnych tytułów konkursów w ostatnich czasach odnoszący się do sfery działań na rynku pracy dla osób niepełnosprawnych. A ta oporna materia czyli lód, tu można wpisać wiele: niespójne przepisy prawne, biurokracja, zbyt wysokie koszty pracy, brak wsparcia dla działań innowacyjnych... Lista jest długa. To dobrze i źle zarazem. Dobrze – bo tyle jeszcze wyzwani i pracy przed nami, źle – bo człowiek ma ograniczone siły i nie żyje wiecznie.

Byłam też zbyt pochłonięta pracą, aby się zadumać nad werdyktem. Ale każde wyróżnienie jest miłe.

– Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych, którą Pani kieruje, oferuje m.in. pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, czy osoby chętnie z niego korzystają, ile osób uzyskało zatrudnienie dzięki działaniom ERKON-u?

– Od 2000 r. zajmujemy się pośrednictwem pracy dla ON i nie tylko, od 3 lat w ramach agencji pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i doradztwa zawodowego. W agencji zarejestrowanych mamy ok. 1500 osób

ze wszystkimi stopniami niepełnosprawności. Rocznie średnio 60–70 osób znajduje dzięki nam pracę. Pewna liczba osób nie wraca z informacją zwrotną, wiele też podejmuje pracę na zlecenie lub sezonowo.

– **ERKON prowadzi również Zakład Aktywności Zawodowej – czym się on zajmuje?**

– Zakład to wspólne dziecko nasze i wielka pomoc samorządu – szczególnie prezydenta Miasta, działła 1,5 roku w dwóch branżach: stołówka i kuchnia oraz pracownia wydawniczo-reklamowa.

W ZAZie znalazło pracę 38 osób, w tym 25 z I grupą inwalidzką. ZAZ to taka dziwna forma firmy, w której się pracuje, ale i pracownik ma szansę na rozwój i zabezpieczenie potrzeb socjalnych. Prowadzenie jej wymaga elastyczności i podejścia jak do firmy. A nasze działania rozwijające firmę czasem nie mieszczą się w urzędniczych schematach.

– **Jak ocenia Pani obecną sytuację osób niepełnosprawnych na rynku pracy? Według danych statystycznych w porównaniu z latami dziewięćdziesiątymi liczba zatrudnionych spadła, z drugiej strony widać działania, np. ostatnia kampania telewizyjna, które pozwalają myśleć, że zatrudnienie osób niepełnosprawnych (nie tylko w zakładach pracy chronionej) będzie niedługo czymś codziennym?**

– Zmierzać musimy do normalności – to nieuchronne odkąd jesteśmy w Unii. Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych jest bardziej dotkliwe niż osób zdrowych: mam na myśli otwarty a nie chroniony rynek pracy. Coraz częściej, mimo środków na aktywizację zawodową – aktywność zawodowa jest karana przez ZUS w formie odebrania renty lub obniżenia kwalifikacji do zatrudnienia. Sednem absurdu są same zapisy komisji orzekającej ZUS: „całkowicie niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji” (dawna I grupa) – a dzięki Bogu osoba jeszcze żyje i pracu-

Ewa Sprawka – logolamacz 2006

je, następne stopnie absurdu nomenklaturowego „całkowicie niezdolny do pracy”...

Jestem zwolenniczką dobrych kampanii i teorii o kropli drażącej skałę. ERKON też opracował projekt na kampanię do pracodawców. Przede wszystkim ma ona charakter i informacyjny. Bo teraz jest ten czas, kiedy informacja ma walor bodźca i przekonuje do zatrudniania – informacja i dobra praktyka. Im więcej aktywnych osób

niepełnosprawnych w przekazach medialnych, tym bliżej do stacji NORMALNOŚĆ.

– **Co jest trudniejsze – pokonanie barier mentalnych u pracodawców czy przekonanie osób długotrwale bezrobotnych, że mogą jednak znaleźć zatrudnienie? Czy istnieją takie uprzedzenia?**

– Uprzedzenia są po obu stronach. Są jednak środki PFRON na wsparcie pracodawców tworzących nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych. Środki te powodują rozwój zasobów firmy. Ale pracodawca dostając dofinansowanie musi utrzymać stanowisko 36 miesięcy. I tu

Statuetka LODOŁAMACZ

wracamy do punktu wyjścia: za wysokie podatki, za wysokie koszty pracy.

Bezrobotni niepełnosprawni nie mają uprzedzeń, spora grupa z nich jest po prostu źle wykształcona, zupełnie nie potrafią odnaleźć się na rynku pracy. Ci młodszy, lepiej wykształceni decydują się często na wyjazd za granicę jak ich zdrowi koledzy.

– W jakich dziedzinach osoby niepełnosprawne najczęściej znajdują zatrudnienie?

– Wśród ofert spływających do nas w zawodach pracy fizycznej najczęściej pojawiające się zapotrzebowanie to: kierowcy, stolarze, ochroniarze, ekspedientki, kaletnicy, szwaczki, prace pomocnicze w budownictwie. W zawodach umysłowych: księgowość oraz pomoce księgowych.

– Prawie połowa osób niepełnosprawnych posiada wykształcenie zawodowe, co również utrudnia znalezienie pracy – na jakie wsparcie mogą liczyć osoby chcące studiować?

– Według danych naszej agencji pośrednictwa pracy wśród 1500 zarejestrowanych osób; 21% osób ma wykształcenie podstawowe, 32% mężczyzn i 49% procent kobiet ma wykształcenie zawodowe. Są to dane miarodajne w kraju.

PFRON wspiera studiowanie osób niepełnosprawnych w ramach programu STUDENT. Dokładne informacje na

stronie www.pfron.org.pl oraz informacje w punkcie poradnictwa ERKON tel. 0552326935.

– Jak ocenia Pani aktualny stan systemu integracji i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych?

– Dużą szansą na poprawę sytuacji są środki EFS szczególnie w ramach działania 1.4 oraz innych działań. Trzeba jednak, by więcej organizacji i instytucji aplikowało po nie.

Mamy w województwie 4 ZAZy na 27 w całej Polsce. Nie posiadam aktualnych danych skali województwa o wykorzystaniu środków PFRON na tworzenie nowych miejsc pracy.

Ja wierzę w potencjał i możliwość organizacji pozarządowych w zakresie działań aktywizujących. Organizacje są elastyczne, mobilne i coraz bardziej profesjonalne. Blisko klienta i jego potrzeb. Mądra i przewidująca władza samorządowa może wiele pomóc i to jest recepta na skuteczność Partnerstwo wszystkich lokalnych podmiotów i aktywna współpraca to jedyna droga do zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

– Na koniec... Gdyby miała Pani szczęście spotkać „złotą rybkę” i mogła spełnić 3 życzenia, jakie by one były?

1. Dużo świętego spokoju i czasu na czytanie.
2. Żeby w tym kraju radykalnie poprawił się klimat dla innowacyjnych pomysłów.
3. Żeby napisać książkę.

KONKURS

STOWARZYSZENIE „VIVA-ART” LAUREATEM KONKURSU IM. DR ALEKSANDRY GABRYSIAK

Projekt „Magnes” Stowarzyszenia „Viva-Art” zwyciężył w konkursie na Najlepszą Inicjatywę Elbląskich Organizacji Pozarządowych.

Działania w ramach projektu „Magnes” miały na celu wykształcenie grupy wolontariuszy wspierających kulturę i edukację w środowisku elbląskim oraz integrację młodzieży niepełnosprawnej i sprawnej.

Projekt obejmował również wspólne warsztaty artystyczne, w ramach których uczestnicy doskonalili umiejętności artystyczne w dziedzinie muzyki, teatru, tańca i plastyki. Część zajęć warsztatowych zrealizowano poza miejscem zamieszkania (w Stegnie), by proces integracji grupy przebiegał w sposób naturalny. Odbywały się szkolenia dla wolontariuszy, warsztaty artystyczne w Elblągu, warsztaty z udziałem grupy rosyjskiej połączone z wyjazdem nad morze oraz dwie wystawy prac uczestników projektu – w Elblągu oraz w Gdańsku.

Konkurs im. Aleksandry Gabrysiak organizowany jest już po raz trzeci przez Radę Elbląskich Organizacji Pozarządowych, Prezydenta Elbląga, Fundację Elbląg i Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. W konkursie mogą brać udział organizacje pozarządowe, których projekty skierowane są „na rzecz dobra wspólnego Elbląga”.

Fundatorem nagrody głównej – 1000 zł – jest Fundacja Elbląg.

Elbląskie Stowarzyszenie Kulturalne „Viva art” od wielu już lat realizuje działania z zakresu edukacji i wychowania przez sztukę. Swoimi programami obejmuje wszystkie grupy wiekowe, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Posiada także doświadczenie w realizacji programów międzynarodowych. Przy realizacji wielu projektów z ostatnich lat, Stowarzyszenie współpracowało z Obwodem Kaliningradzkim, a za działania o charakterze transgranicznym otrzymało w 2004 roku dwa

wyróżnienia za projekty: „Transgraniczna Integracja” i „Twórcza Integracja”.

Aleksandra Gabrysiak urodziła się 16 kwietnia 1942 roku w Radzyminie koło Warszawy. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończyła w Gdańsku. W październiku 1962 roku rozpoczęła studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku, uzyskując dyplom lekarza w 1968 roku. Siedem lat później przeprowadziła

się do Elbląga, gdzie została kierownikiem laboratorium w szpitalu.

Aleksandra Gabrysiak pomagała w adopcji dzieci, była inicjatorką i organizatorką Domu Samotnej Matki oraz Hospicjum dla terminalnie chorych. 6 lutego 1993 roku została zamordowana, wraz z 19-letnią córką Marią, we własnym mieszkaniu. Zabójcą okazał się jeden z jej podopiecznych, wypuszczony z więzienia na przepustce.

TEKST NA BELKĘ

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI PLENARNEJ ELBLĄSKICH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH 25 KWIEŚNIA 2006

25 kwietnia odbyła się Konferencja Plenarna Elbląskich Organizacji Pozarządowych. Uczestniczyli w niej członkowie Rada Elbląskich Organizacji Pozarządowych oraz przedstawiciele ponad 70 organizacji z Elbląga. Całość poprowadził przewodniczący Rady – Dariusz Ignatowicz. Ze strony Urzędu Miasta obecni byli prezydent Elbląga Henryk Słonina, Pełnomocnik Prezydenta ds. organizacji pozarządowych Maciej Pietrzak, Pełnomocnik Prezydenta ds. osób niepełnosprawnych Barbara Dyrła oraz Pełnomocnik Prezydenta ds. kombatanów Józef Macyszyn.

Spotkanie rozpoczął przewodniczący REOP, Dariusz Ignatowicz. Na początku przedstawił zwycięzcę w III Edycji Konkursu im. Aleksandry Gabrysiak – Stowarzyszenie Kulturalne Viva-Art. Projekt Magnes otrzymał tytuł Najlepszej Inicjatywy Elbląskich Organizacji Pozarządowych. Nagrodę wręczył Prezydent Henryk Słonina oraz Gabriela Zimirowska z Fundacji Elbląg (Fundacja Elbląg jest fundatorem nagrody pieniężnej – 1000 zł).

Przewodniczący Dariusz Ignatowicz przedstawił, czym zajmowała się i aktualnie zajmuje Rada:

- Opracowanie standardów usług dla Centrum Organizacji Pozarządowych. Grupa robocza złożona z przedstawicieli Rady wzięła udział w pracach nad opracowaniem standardów usług dla COP-u w Elblągu. Na prace te składało się kilkanaście spotkań prowadzonych przez moderatora, poprzedzonych wcześniejszym szkoleniem.
- Rada zorganizowała Forum Inicjatyw Pozarządowych. FIP miał miejsce na bulwarze Zygmunta Augusta i zorganizowany był w formie pikniku, w którym wzięło udział kilkadziesiąt organizacji pozarządowych prezentujących na swoich stoiskach swoją działalność. W pikniku wzięli także udział rzemieślnicy, szpital który za-

prezentował swoje stoisko, czy inne znane firmy. Dzięki temu FIP stał się miejscem gdzie można było w ciekawy i atrakcyjny sposób spędzić czas i dowiedzieć się sporo o lokalnych inicjatywach.

- Prace nad stworzeniem strategii rozwoju sektora pozarządowego w Elblągu, a co z tym się wiąże, planu pracy dla Rady Elbląskich Organizacji Pozarządowych. W tym celu Rada spotkała się już kilkanaście razy, aktualnie pracuje z moderatorem, który pomaga przygotować wszechstronną analizę sektora pozarządowego w Elblągu. Planowany jest 2 dniowy wyjazd Rady, na którym wypracowany zostanie spójny dokument określający plan rozwoju sektora.
- Prace nad Ewaluacją Zasad współpracy wraz z przedstawicielami samorządu. Ewaluacje Zasad Współpracy pomiędzy samorządowymi władzami Elbląga a organizacjami pozarządowymi dokonał dr Ryszard Skrzypiec ze Stowarzyszenia Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich z Warszawy.
- Zaktualizowanie i poprawa statutu Rady Elbląskich Organizacji Pozarządowych. W związku z tym, że statut Rady w niektórych swoich postanowieniach się stał się przestarzałym, Rada postanowiła nanieść w nim stosowne poprawki.
- Bieżąca działalność rady. Do bieżących działań Rady należy wystawianie rekomendacji organizacjom pozarządowym z terenu miasta, a także szeroko rozumiane poradnictwo.
- Opracowanie priorytetów do Programu Rocznej współpracy na 2006 rok.
- Udział członków Rady w posiedzeniach komisji konkursowych.
- Poprawki nanesione we wzorze umowy będącej załącznikiem do aktu wykonawczego do ustawy o dzia-

łałości pożytku publicznego i o wolontariacie. Eksperti Rady biorą udział w posiedzeniach komisji konkursowych dokonując oceny ofert składanych przez organizacje pozarządowe. Eksperti nie mogą być powoływani do pracy komisji w sytuacji konfliktu interesów.

- Spotkania z Prezydentem – szkolenie, lokale, standaryzacja COPu, kampania 1%.
- Zorganizowanie wigilii pozarządowej.
- Podpisanie Lokalnego Porozumienia Na Rzecz Walki z Bezrobociem. Rada jako jeden z kilkunastu podmiotów, reprezentując sektor organizacji pozarządowych sygnowała Lokalne Porozumienia Na rzecz Walki z Bezrobociem.
- Prace oddelegowanych członków REOP do pracy w Radzie Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Z mocy porozumienia i wypracowanego regulaminu Rady Wojewódzkiej w jej skład wchodzi 2 członków Rady Elbląskich Organizacji Pozarządowych: Dariusz Ignatowicz – przewodniczący REOP i Arkadiusz Jachimowicz, który jest jednocześnie przewodniczącym Rady Wojewódzkiej.

Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych Barbara Dyrła:

- Wydział Społeczny Urzędu Miasta jest w ciągłym kontakcie z elbląskimi organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

- Odbywają się często spotkania tych organizacji w siedzibie Elbląskiej Rady Konsultacyjnej Osób Niepełnosprawnych.
- Od sierpnia ub. roku istnieje Wydział Społeczny, który stale współpracuje z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ON.
- Wydział Społeczny koordynuje Program Wyrównywania Różnic Między Regionami
- na bieżąco prowadzone są działania mające na celu edukację osób niepełnosprawnych

Pełnomocnik Prezydenta ds. Organizacji Pozarządowych Maciej Pietrzak:

- w 2005 roku podpisano 188 umów na sumę ponad 2 mln zł
- wnioski o dofinansowanie składane do Urzędu Miasta są na coraz słabszym poziomie – brak podania konkretnej liczby odbiorców zadania, nie wymienia się partnerów
- Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich w Warszawie przeprowadziło monitoring środowiska pozarządowego w Elblągu

Prezydent Henryk Słonina:

- został sporządzony „Raport o działaniach społecznych realizowanych na terenie elbląga w latach 2000–2005”
- prezydent wyraził uznanie dla działań organizacji pozarządowych, szczególne podziękowania złożyć Ewie Sprawce z ERKON i Beacie Strehlau z PSOUU

CIEKAWY DOKUMENTY

PROJEKT STANDARDU CENTRUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W OLSZTYNIE

Rada Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyn realizując założoną strategię podjęła się standaryzacji zadania Centrum Organizacji Pozarządowych w Olsztynie.

PROJEKT STANDARYZACJI CENTRUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Centrum Organizacji Pozarządowych jest zapleczem administracyjno-doradczym środowiska olsztyńskich organizacji pozarządowych.

MISJA

Misją Centrum Organizacji Pozarządowych jest wzmacnianie roli trzeciego sektora w tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego miasta Olsztyna.

Misja COP będzie realizowana we współpracy z Radą Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyn oraz Radą Miasta poprzez:

- popularyzowanie idei społeczeństwa obywatelskiego,
- doskonalenie systemu wymiany informacji i doświadczeń organizacji pozarządowych,
- koordynację działań olsztyńskich organizacji pozarządowych,
- popularyzowanie osiągnięć i przedstawianie problemów organizacji pozarządowych w środkach masowego przekazu,

- motywowanie społeczności lokalnej do udziału w działaniach podejmowanych przez Centrum,
- utworzenie stałego biura stanowiącego zaplecze administracyjno-doradcze organizacji pozarządowych.

CELE

Celami COP pozarządowych są:

1. budowanie marki organizacji pozarządowych Olsztyna,
2. wspieranie organizacji pozarządowych w ich dążeniu do realizacji zadań publicznych,
3. wzmocnienie zdolności instytucjonalnej i skuteczności działania organizacji pozarządowych.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY ZADANIA

Centrum Organizacji Pozarządowych wykonuje następujące zadania:

1. **Tworzenie warunków do rozwoju środowiska organizacji pozarządowych** poprzez:
  - udzielanie pomocy w tworzeniu nowych organizacji,
  - doradztwo: organizacyjne, prawne, finansowe, z zakresu księgowości
  - pomoc w nawiązywaniu kontaktów i wyszukiwaniu partnerów w kraju i za granicą,
  - tworzenie i aktualizacja bazy danych o organizacjach pozarządowych,
  - pozyskiwanie i upowszechnianie informacji o działalności sektora pozarządowego, w szczególności poprzez stworzenie biblioteki organizacji pozarządowych,
  - zapewnienie organizacjom pozarządowym możliwości bezpłatnego dostępu do internetu,
  - udostępnianie urządzeń biurowych i sprzętu COP w zakresie niezbędnym do prowadzenia działalności statutowej,
  - udostępnianie pomieszczeń COP na zebrania organów statutowych organizacji,
  - udostępnienie adresu dla korespondencji,
  - tworzenie warunków do integracji członków i sympatyków organizacji pozarządowych.
2. **Podnoszenie poziomu działania organizacji pozarządowych** poprzez:
  - szkolenia liderów,
  - konferencje i seminaria,
  - spotkania informacyjne,
  - pomoc w budowie strategii organizacji,
  - monitorowanie potrzeb organizacji,
  - współdziałanie z ośrodkami naukowymi w określaniu tematyki i prowadzenia badań naukowych nad zjawiskami zachodzącymi w środowisku organizacji pozarządowych.

3. **Podnoszenie skuteczności organizacji w zdobywaniu środków na działalność** poprzez:
  - doradztwo,
  - szkolenia i seminaria,
  - pomoc w przygotowaniu projektów,
  - pozyskiwanie i upowszechnianie informacji o możliwościach absorpcji środków,
  - pomoc w poszukiwaniu partnerów do wspólnych działań.
4. **Integrowanie środowiska olsztyńskich organizacji pozarządowych** poprzez:
  - prowadzenie obsługi Rady Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyn,
  - współdziałanie przy przygotowaniu corocznego Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyn,
  - współdziałanie przy realizacji konkursów ogłaszanych przez ROPMO, Prezydenta Miasta,
  - Olsztyn oraz inne organizacje, których celem jest honorowanie najlepszych organizacji i osób za działalność na rzecz środowiska i budowy społeczeństwa obywatelskiego,
  - prowadzenie strony internetowej upowszechniającej dorobek organizacji pozarządowych Olsztyna,
  - współredagowanie biuletynu środowiskowego,
  - prowadzenie kalendarium działań wynikających z realizacji kalendarza imprez,
  - organizowanych przez środowisko.
5. **Promowanie olsztyńskich organizacji** poprzez:
  - propagowanie w środkach masowego przekazu działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe,
  - popularyzowanie wśród mieszkańców Olsztyna wiedzy na temat działań środowiska,
  - świadczenie pomocy w nawiązywaniu kontaktów krajowych i międzynarodowych.
6. **Prowadzenie Centrum Wolontariatu.**

ZAKRES PODMIOTOWY ZADANIA

Odbiorcami usług świadczonych przez COP są:

1. olsztyńskie organizacje pozarządowe,
2. osoby fizyczne i instytucje współpracujące z olsztyńskimi organizacjami pozarządowymi przy realizacji zadań statutowych,
3. osoby zainteresowane działalnością środowiska, w szczególności wolontariusze.

SPECYFIKACJA

I WARUNKI WYKONANIA USŁUGI

1. Lokalizacja: centrum miasta,
  - łatwy dojazd środkami komunikacji publicznej,
  - dostęp dla osób niepełnosprawnych, w tym miejsca parkingowe.

2. Godziny otwarcia COP:

- poniedziałek–piątek: 8.00–17.00,
- możliwość korzystania z pomieszczeń w innych godzinach, na wniosek.

COP powinno składać się z następujących pomieszczeń: 2 sale szkoleniowe, 2 pomieszczenia biurowe dla pracowników COP, zaplecze socjalne – kuchnia lub aneks kuchenny, WC – 2 pomieszczenia, w tym jedno przystosowane dla osób niepełnosprawnych, szatnia lub wydzielone miejsce w holu, w którym będą znajdowały się wieszaki na odzież, hol z szafkami (minimum 15 szafek), pokój spotkań dla kilku (3–5) osób, biblioteka z czytelnia, pomieszczenie, w którym znajdują się komputery z dostępem do Internetu (przynajmniej 3 zestawy komputerowe, w standardzie rekomendowanym – 5).

Wszystkie pomieszczenia zarówno w standardzie muszą być w dobrym stanie technicznym: czyste, oświetlone zgodnie z zasadami bhp oraz odpowiednio wyposażone, tzn.:

- sale szkoleniowe muszą być wyposażone w sposób, który umożliwi przebywanie w niej co najmniej 20 osób; muszą być wyposażone w stoły, krzesła, projektor multimedialny, flipchart. Okna muszą mieć zasłony lub żaluzje.
- każde biuro musi być wyposażone w: biurko dla pracownika, krzesło, szafkę, 2 regały, 1 telefon. Każdy pracownik musi mieć dostęp do faxu, komputera z drukarką i dostępem do Internetu, kserokopiarki, bindownicy, skanera.
- zaplecze socjalne – stanowić będzie pomieszczenie wyposażone w lodówkę, kuchenkę mikrofalową, zestaw naczyń (talerzyki, talerze, sztućce) dla minimum 50 osób, 12 termosów, 3 czajniki.

KADRA CENTRUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Doradca – zatrudniony na umowę zlecenie

W zakres jego obowiązków wchodzi:

- pomoc w tworzeniu organizacji pozarządowych (informacje ogólne, przykłady statutów, formularze KRS niezbędne do rejestracji itp. W kwestiach wymagających porady prawnika konsultuje się z prawnikiem podczas jego dyżurów w COP);
- udzielanie informacji z zakresu:
  - **wiedzy o COP i pomocy jaką może oferować**,
  - podstawowej wiedzy na temat wewnętrznych i zewnętrznych źródeł i narzędzi pomocy, jaką można oferować klientowi (znajomość zasobów innych organizacji i instytucji wspierającej sektor pozarządowy),
  - **wiedzy ogólnej o trzecim sektorze**,
  - podstawowej wiedzy o aspektach prawno-formalnych działania organizacji (np. ustawa o fundacjach, stowarzyszeniach),

- **wiedzy o źródłach finansowania dla organizacji**,
- planowania programów i projektów,
- strategii pozyskiwania funduszy,
- opracowania wniosków o dotacje,
- zasad działania organizacji pozarządowej,
- **współpracy organizacji pozarządowych z władzą publiczną**,
- uczestniczenie w szkoleniach zewnętrznych, seminariach, konferencjach, spotkaniach,
- konsultacje projektów zgłaszanych przez organizacje,
- pomoc w budowaniu strategii organizacji pozarządowych,
- kojarzenie partnerów,
- prowadzenie spotkań informacyjnych (w roku min. 2 spotkania po 3 godziny),
- udzielanie instruktażu obsługi sprzętu wypożyczonego z COP,
- gromadzenie informacji i dystrybucja materiałów informacyjnych (brozury, ulotki, publikacje itp.).

Dyrektor – osoba zatrudniona na etat.

W zakres jego obowiązków wchodzi:

- organizowanie pracy COP,
- zarządzanie finansami COP – wspólnie z księgową
- organizacja spotkań, seminariów, konferencji, szkoleń
- świadczenie usług informacyjnych i doradczych w podstawowym zakresie,
- przygotowywanie kampanii medialnych,
- nawiązywanie kontaktów z organizacjami,
- udostępnianie pomieszczeń,
- wypożyczanie i odbieranie sprzętu,
- aktualizowanie bazy danych organizacji,
- aktualizacja strony internetowej COP,
- prowadzenie spotkań informacyjnych (w roku min. 2 spotkania po 3 godziny),
- stała współpraca z pełnomocnikiem prezydenta ds. organizacji pozarządowych.

Z-ca dyrektora – osoba zatrudniona na etat.

W zakres jego obowiązków wchodzi:

- organizowanie pracy COP wspólnie z dyrektorem,
- administrowanie budynkiem,
- organizacja spotkań, seminariów, konferencji, szkoleń,
- świadczenie usług informacyjnych i doradczych w podstawowym zakresie,
- przygotowywanie kampanii medialnych wspólnie z dyrektorem,
- nawiązywanie kontaktów z organizacjami,
- udostępnianie pomieszczeń,
- wypożyczanie i odbieranie sprzętu,
- aktualizowanie bazy danych organizacji,

- aktualizacja strony Internetowej COP,
- prowadzenie spotkań informacyjnych (w roku min. 2 spotkania po 3 godziny),
- stała współpraca z pełnomocnikiem prezydenta ds. organizacji pozarządowych,
- **doradca zewnętrzny** – osoba o wykształceniu prawniczym, specjalizująca się w organizacjach pozarządowych – dyżury 1 raz w tygodniu po 2 godziny,
- **doradca zewnętrzny** – osoba o wykształceniu księgowym, specjalizująca się w rachunkowości organizacji pozarządowych, rozliczaniu projektów – dyżury 1 raz w tygodniu po 2 godziny,
- **szkoleniowcy** – do przeprowadzenia w ciągu roku: 8 szkoleń po 6 godzin (48 godz.) Tematyka szkoleń i spotkań informacyjnych zostanie określona na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród organizacji pozarządowych.

Szkoleniowcy powinni być specjalistami w danej dziedzinie, powinni mieć doświadczenie w prowadzeniu szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz posiadanie certyfikatów będzie dodatkowym atutem.

- **prowadzenie księgowości** – osoba zatrudniona na część etatu lub umowę zlecenie – do jej obowiązków będzie należało prowadzenie księgowości COP,
- **sprzątanie** – 2 godziny dziennie, osoba zatrudniona na umowę zlecenie lub utrzymanie czystości w biurze zostanie zlecone firmie zewnętrznej,
- **konserwacja sprzętu** – osoba zatrudniona na umowę zlecenie lub umowę o dzieło – 2 godziny tygodniowo lub firma zewnętrzna,
- **usługi informatyczne** – osoba zatrudniona na umowę zlecenie 4 godziny tygodniowo lub opieka informatyczna COP zostanie zlecona firmie zewnętrznej.

PROCEDURY

STOSOWANE PRZY REALIZACJI USŁUG

A. Udostępnianie pomieszczeń i sprzętu Centrum Organizacji Pozarządowych

1. Z pomieszczeń COP mogą korzystać do realizacji swoich celów statutowych: organizacje pozarządowe, grupy inicjatywne, grupy nieformalne działające na terenie Olsztyna
2. Użyczenie pomieszczeń na spotkania:
  - pomieszczenia COP udostępniane są nieodpłatnie organizacjom do realizacji ich celów statutowych. Ponadto istnieje możliwość użyczenia pomieszczeń grupom nieformalnym na przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym i miastotwórczym;
  - czas udostępniania pomieszczeń COP na spotkania dla organizacji: od poniedziałku do piątku w godzinach. 8.00–17.00. W uzasadnionych sytuacjach możliwe jest korzystanie z pomieszczeń

- Centrum po godz. 17.00 lub w sobotę po uzgodnieniu z dyrektorem lub zastępcą dyrektora;
- organizacje ubiegające się o przydział czasu na spotkania w COP składają „Zapotrzebowanie” w formie pisemnej na specjalnym formularzu. „Zapotrzebowanie” powinno być złożone co najmniej z dwutygodniowym wyprzedzeniem w stosunku do planowanego spotkania;
- jeśli udostępnienie pomieszczeń nie jest możliwe w terminie zgłoszonym w „Zapotrzebowaniu”, dyr. lub z-ca dyr. proponuje i uzgadnia z organizacją inny, dogodny termin;
  - w przypadku odwołania spotkania ustalonego w „Zawiadomieniu”, Użytkownik każdorazowo powiadomi pracownika COP o tym fakcie, z możliwie jak największym wyprzedzeniem;
  - organizacje użytkują pomieszczenia COP na podstawie pisemnego „Porozumienia” podpisywanego przez upoważnionego przedstawiciela organizacji i dyr./z-ca dyr.;
  - organizacje są zobowiązane do przestrzegania ustalonych godzin spotkań oraz pozostawienia porządku w lokalu „Centrum” po spotkaniach (umycie naczyń, poustawiane stoły i krzesła, zamieciona sala spotkań itp.);
  - organizacje mają możliwość korzystania z kuchni w celu zrobienia kawy i herbaty itp., produkty żywnościowe, kawę, herbatę organizacja dostarcza we własnym zakresie;
  - harmonogram spotkań i imprez jest wywieszony w COP;
  - na rozpoczęcie i zakończenie spotkania Użytkownik dokonuje wpisu do dziennika ewidencji spotkań, znajdującego się w biurze COP.

3. Obsługę COP zapewniają: dyrektor i z-ca dyr. oraz pracownicy i upoważnieni wolontariusze.
4. Pracownicy oddelegowani do obsługi pomieszczeń COP ponoszą odpowiedzialność materialną za lokal i znajdujące się w nim wyposażenie.
5. Urządzenia znajdujące się w lokalu przeznaczone są do bezpośredniego wykorzystania jedynie przez obsługę COP, z wyjątkiem oznakowanych urządzeń udostępnionych do ogólnego użytkowania.
6. Organizacje mają możliwość wypożyczenia sprzętu szkoleniowego na potrzeby realizowanych przez siebie działań statutowych. Można wypożyczyć: rzutnik, rzutnik multimedialny, tablicę szkoleniową, głośniki ze wzmacniaczem, laptop.
7. W przypadku wypożyczenia urządzeń przez organizacje, upoważniony przedstawiciel organizacji podpisuje „Umowę wypożyczenia”, w której wypożyczający zobowiązuje się m.in. do zwrotu sprzętu w określonym terminie i w nie pogorszonym stanie. Przed wypożyczeniem sprzętu pracownicy COP instruuja w zakresie obsługi sprzętu.

8. COP w godzinach pracy udostępnia zainteresowanym organizacjom możliwość korzystania z trzech komputerów z Internetem.
9. Organizacje i osoby korzystające z pomieszczeń COP są zobowiązane do przestrzegania wewnętrznych przepisów porządkowych i do podporządkowania się zarządzeniom obsługi.
10. W pomieszczeniach COP obowiązuje zakaz palenia tytoniu i spożywania alkoholu.
11. Użytkownik zobowiązany jest przekazać pomieszczenia w stanie nie pogorszonym i ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w okresie ich użytkowania.
12. Wynajmujący zastrzega sobie – w wyjątkowych przypadkach – prawo odwołania spotkania i zobowiązuje się do powiadomienia o tym fakcie Użytkownika, z możliwie jak największym wyprzedzeniem i uzgodnienia z nim terminu zastępczego.
13. W przypadku nieprzestrzegania zasad korzystania z pomieszczeń COP przez Użytkownika, Wynajmujący ma prawo niezwłocznie odstąpić od „Porozumienia”, powiadamiając Użytkownika o tym fakcie na piśmie.
14. W celu korzystania z adresu korespondencyjnego COP organizacje podpisują umowę, w której COP zobowiązuje się do odbierania korespondencji i starannego jej przechowywania w biurze COP, a organizacje zobowiązują się do samodzielnego odbioru korespondencji.

B. Świadczenie usług informacyjnych, doradczych i szkoleniowych w Centrum Organizacji Pozarządowych

- Z usług informacyjnych, doradczych i szkoleniowych COP mogą korzystać – w celu realizacji swoich celów statutowych: organizacje pozarządowe, grupy inicjatywne, grupy nieformalne działające na terenie Olsztyna oraz osoby fizyczne zainteresowane działalnością sektora pozarządowego (studenci, pracownicy naukowci, potencjalni wolontariusze itp.). Z ww usług nie mogą korzystać osoby, których celem jest przetwarzanie pozyskanych informacji na cele komercyjne.
- Ww. usługi prowadzą pracownicy COP: przede wszystkim doradcy i dyrektor, z-ca dyr. W uzasadnionych przypadkach podstawowe usługi informacyjne i poradnicze może świadczyć również doświadczony wolontariusz.
- Usługi informacyjne prowadzone są w sposób stały. Usługi poradnicze i poradnictwo specjalistyczne wymagają uprzedniego umówienia się na określony dzień i godzinę.
- Doradca w miarę możliwości kseruje potrzebne dla korzystającego materiały (nie więcej niż 3 strony formatu A4), bądź przekazuje materiały informacyjne.
- W razie potrzeby doradca lub dyrektor udziela in-

strukcji w zakresie podstawowej obsługi Internetu oraz pomaga korzystającym z Internetu w wyszukaniu potrzebnej informacji.

- W celu wysyłki bieżących informacji pocztą elektroniczną, pracownicy COP tworzą, rozszerzają i aktualizują bazę adresów mailowych zainteresowanych organizacji i osób. Przesyłka informacji tą drogą następuje każdorazowo po otrzymaniu przez COP informacji, którymi mogą być zainteresowane olsztyńskie organizacje. Wysyłka taka następować będzie co najmniej dwa razy w tygodniu.
- Szkolenia oraz spotkania informacyjne odbywać się będą w siedzibie COP w godzinach przedpołudniowych. W uzasadnionych przypadkach – w godzinach popołudniowych.
- O uczestnictwie w szkoleniach decyduje kolejność zgłoszeń.

ZASADY MONITORINGU I EWALUACJI REALIZOWANEJ USŁUGI

Monitoring prawidłowości realizacji zadania odbywał się będzie przez:

1. Prowadzenie rejestru udzielonych informacji, porad, wysyłek informacji pocztą elektroniczną.
2. Prowadzenie rejestru szkoleń, spotkań, konferencji itd. zorganizowanych przez COP lub w pomieszczeniach COP,
3. Prowadzenie rejestru osób korzystających ze sprzętu będącego na wyposażeniu COP,
4. Raz w miesiącu dyrektor sporządza sprawozdanie z pracy COP – sprawozdanie to przekazuje do pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych,
5. Raz na kwartał dyrektor/z-ca dyr. składa sprawozdanie zarządowi stowarzyszenia prowadzącemu COP,
6. Raz w roku Rada Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyn wspólnie z pełnomocnikiem prezydenta ds. organizacji pozarządowych dokonuje ewaluacji zadania,
7. Ankietowanie uczestników szkoleń,
8. Ankietowanie uczestników konferencji plenarnej,
9. Ankietowanie satysfakcji z poziomu otrzymanej usługi.

REGULACJE NADZWYCZAJNE

W przypadku skarg na poziom usług świadczonych przez COP, pierwszą instancją odwoławczą jest dyrektor COP. Jeżeli spór nie zostanie załagodzony, sprawa zostanie skierowana do zarządu organizacji prowadzącej Centrum.

W szczególnie trudnych przypadkach, zarząd organizacji prowadzącej COP, kieruje sprawę do pełnomocnika prezydenta ds. organizacji pozarządowych.

CENTRUM ROZWOJU LOKALNEGO – REGIONALNY OŚRODEK SZKOLENIOWY EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO (CRL-ROSZEFS) W ELBLĄGU

Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych po raz drugi uzyskało status Regionalnego Ośrodka Szkoleniowego Europejskiego Funduszu Społecznego (ROSzEFS). Projekt realizowany jest pod nazwą „Centrum Rozwoju Lokalnego-Regionalny Ośrodek Szkoleniowy Europejskiego Funduszu Społecznego Warmii i Mazur – SPLOT działań na rzecz rozwoju lokalnego”.

Celem CRL-ROSzEFS jest zwiększenie gotowości i umiejętności 700 projektodawców z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, działających w obszarze rozwoju zasobów ludzkich (m.in. publiczne służby zatrudnienia, OHP, instytucje szkoleniowe, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, itp.) do udziału we wdrażaniu projektów współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny poprzez promocję, animację i inspirację, oraz bezpośrednią pomoc w postaci nieodpłatnych usług informacyjnych, doradczych i szkoleniowych.

CRL-ROSzEFS w latach 2005/2006 realizuje trzy działania:

SZKOLENIA – realizacja kursów szkoleniowych:

- Odbędzie się 125 dni szkoleń dla ponad 650 przedstawicieli organizacji i instytucji. Szkolenia będą odbywały się w modułach jedno, dwu i trzy-dniowych, prowadzone będą przez akredytowanych trenerów KOSzEFS (szkoleniowcami będą m.in. Małgorzata Samusjew, Łukasz Waszak, Bartłomiej Głuszak, Arkadiusz Jachimowicz).

Informacje na temat szkoleń: www.wim.ngo.pl, www.eswip.elblag.pl.

ANIMACJA – pomoc animatora i doradców przy tworzeniu projektów:

- animator wraz z doradcami pełnić będą dyżury w biurach ESWIP (w Elblągu i Olsztynie),
- animator wraz z doradcami świadczyć będą usługi doradcze u potencjalnych klientów (w formie indywidualnych konsultacji lub spotkań animacyjnych dla grupy 5–10 osób),
- konsultacje będą świadczone także za pośrednictwem telefonów, poczty e-mailowej oraz bazy pytań (składanych pod adresem: roszefs@eswip.elblag.pl).

INFORMACJA I PROMOCJA – usługi informacyjne i promocyjne:

- zorganizowanie 2 konferencji: rozpoczynającej i podsumowującej CRL-ROSzEFS,
- zorganizowanie 10 spotkań informacyjnych nt. EFS,
- wydanie 3 numerów pisma Pozarządowiec, poświęconych m.in. tematyce EFS,
- serwis internetowy ROSzEFS zawierający aktualne informacje dotyczące m.in. EFS, harmonogram prac i ofertę ROSzEFS,
- konkurs na pisemne prace z zakresu inicjatyw lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego, rozwoju zasobów ludzkich, EFS, itp.

ROSzEFS w Elblągu obsługuje powiaty: bartoszycki, braniewski, działdowski, elbląski grodzki i miejski, iławski, kętrzyński, lidzbarski, nowomiejski, olsztyński ziemski i grodzki, ostródzki.

Pozostałe powiaty obsługuje ROSzEFS z Nidzicy.

Dodatkowych informacji udzielają:

Koordynator projektu: **Elżbieta Kamińska**, tel. 055 642 18 85, tel/fax. 055 236 27 16
e-mail: ela@eswip.elblag.pl, roszefs@eswip.elblag.pl

Animator: **Anna Gojło**, tel/fax. 089 523 73 45
e-mail: ania@eswip.elblag.pl

Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych

Biuro w Elblągu: ul. Związku Jaszczurczego 17, 82-300 Elbląg, tel.fax 055 642 18 85

Biuro w Olsztynie: ul. Kopernika 13, 10-510 Olsztyn, tel.fax 089 523 73 45

Elbląg, listopad 2005

Projekt "Rozwój lokalnego partnerstwa na rzecz rynku pracy oraz wsparcie projektów finansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny" jest finansowany z Programu Phare 2003 Promocja zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich. Jednostką kontraktującą dla projektu jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

PUSTA

PUSTA

PUSTA